

МОБИЛНОСТ

E-MAIL: CONTACT@MOBILNOST.MK

WWW.MOBILNOST.MK

БРОЈ 101, ФЕВРУАРИ 2023

abi
uncil
مجلس

World
Shooting
Para Sport
MPION
AIN 2023

onsh
2023

**ОЛИВЕРА НАКОВСКА БИКОВА
- СВЕТСКА ШАМПИОНКА**

**ВО ВЕЛЕС ОДБЕЛЕЖАН 4. ДЕКЕМВРИ - ДЕН НА ЛИЦАТА
СО ТЕЛЕСЕН ИНВАЛИДИТЕТ НА МАКЕДОНИЈА**

ОДРЖАНА 11. ЛИКОВНА КОЛОНИЈА ОХРИД

МТСП
МИНИСТЕРСТВО ЗА ТРУД
И СОЦИЈАЛНА ПОЛИТИКА

МОБИЛНОСТ

ГЛАСИЛО НА НАЦИОНАЛНИОТ СОУЗ НА ЛИЦА СО ТЕЛЕСЕН ИНВАЛИДИТЕТ НА МАКЕДОНИЈА МОБИЛНОСТ МАКЕДОНИЈА

Република Северна Македонија

Министерство за труд
и социјална политика

Издавач:
МОБИЛНОСТ МАКЕДОНИЈА

Уредувачки одбор:
Главен и одговорен уредник:
Митко Фидановски

Одговорни уредници:
Бранимир Јовановски
д-р Нико Јанков

Издавачки совеш:
Бранимир Јовановски
д-р Нико Јанков
Елица Трковска
Стеван Ангелески
Нермин Суловски
Дејан Ѓорѓиевски
Велибор Јакимовски
Дивна Таневска
Михајло Михајлов
Горан Здравков
Гордан Војновски

Лекшор:
Валентина Бачваровска

Агреса:
Национален сојуз на
лица со телесен инвалидитет
Мобилност Македонија
Ул. „11 Октомври“ бр. 42/а - Скопје
Тел: (02) 3 211 280

Жиро смешка:
30000000106445
Комерцијална Банка

Печатено во 1200 примероци
Излегува тримесечно
Број 101, Февруари 2023
Со решение бр. 01-483/2 од
16.05.1994 год. весникот
„Феникс 86“ е запишан
во регистарот на весниците

Дизајн и комијушејерска ѕодгашовка
Далибор Јовановски

Печаш:
„Фокус принт“ – Скопје

Весникот е бесплатен.

• СОДРЖИНА	2
• ЗВОР НА УРЕДНИКОТ	2
• ВО ВЕЛЕС ОДБЕЛЕЖАН 4 ДЕКЕМВРИ	3
• - ДЕН НА ЛИЦАТА СО ИНВАЛИДНОСТ НА МАКЕДОНИЈА	3
• РЕАКЦИЈА НА „МОБИЛНОСТ МАКЕДОНИЈА“	
• НА ЗАКОНОТ ЗА ФИНАНСИСКА ПОДДРШКА НА СОЦИЈАЛНО	
• РАНИЛВИТЕ КАТЕГОРИИ НА ГРАЃАНИ ЗА СПРАВУВАЊЕ	
• СО ЕНЕРГЕТСКАТА КРИЗА	5
• НОВ ЗАКОН ЗА РИВАРСТВО И АКВАКУЛТУРА	7
• ПОТПИШАН ПРАВИЛНИК ЗА ФУНКЦИОНАЛНА ПРОЦЕНКА	7
• НА ДЕЦА И МЛАДИ СО ПОПРЕЧЕНОСТ	
• ПРОМОЦИЈА НА КОСТУМ ЗА НЕВРОМОДУЛАЦИЈА	8
• (EXPORPULSEMOLLISUIT)	
• 11. МЕГУНАРДНА ЛИКОВНА КОЛОНИЈА	
• НА „МОБИЛНОСТ МАКЕДОНИЈА“	9
• ИЗЛОЖБА НА УМЕТНИЧКИ ДЕЛА ОД 11. ЛИКОВНА КОЛОНИЈА	9
• ОДРЖАНА 23. „ТОРТИЈАДА“ ВО СТРУМИЦА	11
• ПРИСТАПНОСТ НА ТУРИСТИЧКИТЕ ЛОКАЛТЕТИ	
• ЗА ЛИЦАТА СО ПОПРЕЧЕНОСТ	13
• „МОБИЛНОСТ БИТОЛА“ НА НАЦИОНАЛНА ОБУКА	
• ЗА ОБРАЗОВАНИЕ ЗА ЧОВЕКОВИ ПРАВА СО МЛАДИ	15
• ДЕТСКА НОВОГОДИШНА ПРОСЛАВА НА „МОБИЛНОСТ СКОПЈЕ“	16
• 10-ГОДИШНИНА ОД ПОСТОЕЊЕ НА КРЕАТИВНАТА	
• РАБОТИЛНИЦА ПРИ „МОБИЛНОСТ СКОПЈЕ“	17
• 13. НОЕМВРСКА НАГРАДА ЗА Д-Р СОЈА БОЈАЦИЕВА	18
• ДОДЕЛУВАЊЕ НА ДОДАТОЦИ НА ЕЛЕКТРОМОТОРЕН	
• ПОГОН ЗА ИНВАЛИДСКИ КОЛИЧКИ	19
• НАГРАДНА ИГРА	20
• КРЕАТИВНА РАБОТИЛНИЦА ВО АСАМАТИ	21
• МЕГУНАРДНА РАБОТИЛНИЦА ВО ОХРИД	22
• „МОБИЛНОСТ БИТОЛА“ НА КОНСТИТУТИВНА СЕДНИЦА	
• НА ЛЕСС – БИТОЛА	23
• 35 ГОДИНИ „МОБИЛНОСТ БИТОЛА“	24
• СЕ ПОЧЕСТА Е ПОСЕТАТА НА МАНАСТИРОТ „РОЖДЕСТВО	
• НА ПРЕСВЕТА БОГОРОДИЦА“ ВО СЕЛО ВЕЉУСА ОД СТРАНА	
• НА ЛИЦАТА СО ПОПРЕЧЕНОСТ	25
• ЗЛОУПОТРЕБЕНА ДОБРИНА	26
• СО ПРОЕКТОТ „АЛТЕРТРИП“, БИТОЛА Е ПРВ ГРАД	
• НА БАЛКАНОТ СО ПРИСТАПНА ТУРИСТИЧКА ПОНОУДА	27
• ПРОМОЦИЈА НА „КОМПАС“ ПОД МОТОТО „ДА МУ ДАДЕМЕ	
• ЖИВОТ НА МАКЕДОНСКИОТ КОМПАС“	29
• „МОБИЛНОСТ БИТОЛА“ НА ЈАВНА ДИСКУСИЈА	
• НА ТЕМА „УРБАНА МОБИЛНОСТ“	30
• ЈУБИЛЕЈОТ 35 ГОДИНИ И ПРОЕКТОТ „АЛТЕР ТРИП“	
• НА „МОБИЛНОСТ БИТОЛА“ ПРОМОВИРАНИ	
• ВО УТРИНСКАТА ЕМИСИЈА НА МРТ	31
• „МОБИЛНОСТ БИТОЛА“ НА МУЛТИСЕНЗОРНА ИЗЛОЖБА	
• „МУЗЕЈ ЗА СИТЕ“	32
• ГОДИШЕН ИЗЛЕТ НА „МОБИЛНОСТ СКОПЈЕ“ И ПРИЈАТЕЛИТЕ	32
• КОНЦЕРТ НА ГРУПАТА „МЕМОРИЈА“	33
• МОБИЛНОСТ СКОПЈЕ НА КОНЦЕРТ НА ГРУПАТА „NEXT TIME“	34
• „МОБИЛНОСТ СКОПЈЕ“ НА КОНЦЕРТ НА ДНК!	35
• НОВОГОДИШНА ПРОСЛАВА НА „МОБИЛНОСТ СКОПЈЕ“	
• ВО ХОТЕЛ „КОНТИНЕНТАЛ“	36
• „МОБИЛНОСТ БИТОЛА“ НА КОНЦЕРТ НА ГРУПАТА „МЕМОРИЈА“	
• ВО БИТОЛА	37
• „МОБИЛНОСТ БИТОЛА“ ГИ ОДБЕЛЕЖА 3 И 4 ДЕКЕМВРИ	37
• НОВОГОДИШНА ЗАБАВА НА „МОБИЛНОСТ БИТОЛА“	38
• КВАЛИФИКАЦИИ ЗА КВИЗ	38
• ТРАДИЦИОНАЛЕН ИЗЛЕТ НА „МОБИЛНОСТ БИТОЛА“	39
• ПРОСЛАВА НА СТАРА НОВА ГОДИНА - ВАСИЛИЦА 2023	39
• ОЛИВЕРА НАКОВСКА БИКОВА	
– СВЕТСКА ПРВЕНКА ВО ПАРА СТРЕЛАШТВО	40
• ОЛИВЕРА НАКОВСКА-БИКОВА - НАДВОРА СПОРТИСТКА	
НА МАКЕДОНИЈА ЗА 2022 ГОДИНА	42
• ПРЕТСЕДЕЛАТОТ НА ПКСМ УЧЕСТВУВАШЕ НА СПОРТСКИОТ	
САМИТ „TODAY'S SPORTS 2022“	43
• МЕГУНАРДЕН ТУРНИР ВО ПИНГ-ПОНГ „ПОДГОРИЦА 2022“	44
• БИЛАТЕРАЛНА СРЕДБА НА ПРЕТСЕДЕЛАТИ НА ПАРАОЛИМПИСКИ	
КОМИТЕТИ НА ЦРНА ГОРА И НА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА	45
• НАСТАП НА СТРЕЛЦИТЕ НА „ГРАНД-ПРИ НОВИ САД 2022“	45
• 30. РЕПУБЛИЧКИ СПОРТСКИ ИГРИ НА СПИКС	46
„МОБИЛНОСТ МАКЕДОНИЈА“ НА МЕГУНАРДНО ОТВОРЕНО	
ПРВЕНСТВО И 18. СПОРТСКИ ИГРИ НА ПАРАПЛЕГИЧАРИ	
И ЛИЦА ЗАБОЛЕНИ ОД ДЕТСКА ПАРАЛИЗА ВО ЗЕНИЦА	47
• 14. МЕГУНАРДЕН ШАХОВСКИ ТУРНИР „БАЊА ЛУКА 2022“	47
„МОБИЛНОСТ МАКЕДОНИЈА“ УЧЕСТВУВАШЕ НА 53. МЕМОРИЈАЛ,	
ПРОФ. БОЈАН ХРОВАТИН, КОПЕР 2022	48
• ОДРЖАНО ОДРЖАНО ОДРЖАНО ПРВЕНСТВО ВО СТРЕЛАШТВО	48
• МЕГУНАРДЕН ТУРНИР „КУМАНОВО 2022“	50
• КОШАРКА ВО КОЛИЧКИ, ПОСЕТА И ПРВ ТРЕНИНГ НА НАШИТЕ	
КОШАРКАРИ СО КОЛЕГИТЕ ОД ККК „НАИС“ ОД НИШ	51
• МЕГУНАРДЕН ТУРНИР ВО ПИНГ-ПОНГ	52
• ТУРНИР ВО КУГЛАЊЕ НА „МОБИЛНОСТ СКОПЈЕ“	
И ССРИ ГАЗИ БАБА-СКОПЈЕ	53
• ОДРЖАН ПРЕДНОВОГОДИШЕН ТУРНИР, МЕГУОПШТИНСКА	
СПОРТСКО-РЕКРЕАТИВНА СРЕДБА ВО КУМАНОВО	54
• НОВА ОПРЕМА И РЕНОВИРАНА СПОРТСКА САЛА	
ВО ЦСР – БИТОЛА	55
„МОБИЛНОСТ БИТОЛА“ НА НАПРЕВАР ВО ТЕТОВО	
„МОБИЛНОСТ СКОПЈЕ“ НА РЕВИЈАЛЕН РАКОМЕТЕН НАПРЕВАР	56
„МОБИЛНОСТ СКОПЈЕ“ НА НАПРЕВАР ВО ТАБЛА ВО ТЕТОВО	
„МОБИЛНОСТ СКОПЈЕ“ НА НАПРЕВАР ВО ТЕТОВО	56

Драги читатели, еве повторно да ви се обратам како главен и одговорен уредник на нашиот весник МОБИЛНОСТ.

Најпрво би сакал на сите читатели како и на сите членови на Националниот сојуз на лица со телесен инвалидитет МОБИЛНОСТ Македонија **ДА ВИ ЈА ЧЕСТИТАМ НОВАТА 2023 ГОДИНА СО ЖЕЛБИ ЗА ДОБРО ЗДРАВЈЕ, СРЕЌА И УСПЕХ ВО ЖИВОТОТ И РАБОТАТА.**

Во изминатиот период, од последниот 100. број на весникот до излегувањето на овој број, секако, се случија многубројни и значајни настани, за кои подетално ќе ве известиме во овој број. Поминаа многу празнични денови и се надевам дека добро се одморивме и ги прославивме Останаа уште неколку празници, кои секако заеднички ќе ги испочитуваме и полека да се будиме од зимскиот сон, бидејќи сите нас во наредните денови нè очекуваат значајни активности и настани кои оваа 2023 година ја прават особено важна за сите здруженија и особено за Националниот сојуз на лица со телесен инвалидитет -МОБИЛНОСТ Македонија.

Имено, во наредните два месеца, јануари и февруари, најпрво во сите здруженија во состав на Сојузот ќе се одржат избори за нови собранија, нови управни органи и сите работни тела кои се формираат во согласност со нашите статути, а потоа следува и Изборното собрание на „Мобилност Македонија“.

Во изминатиот период од 4 години нашите здруженија, а особено Сојузот, направија значајни програмски активности, а постигнати се и добри резултати благодарение на упорноста и истрајноста на активистите. Мора да се истакне и одличното функционирање на Управниот одбор на претседателот на Сојузот, Бранimir Јовановски, и комисиите во состав на Сојузот, кои, според моја проценка, совесно и стручно си ја извршија својата работа, така што денес со гордост можам да констатирам дека МОБИЛНОСТ Македонија стана препознатливо име во општеството и респективен партнери на државните органи кои ги донесуваат прописите кои се од значење за нашето секојдневно живеење. Додуша, сè уште по старата лоша навика, не така често, се носат прописи и други акти без да нè консултираат или барем да побараат мислење, кога веќе не нè вклучуваат активно при нивната изработка пред да се предложат на усвојување пред органите и телата кои се надлежни да ги донесуваат.

Ако сакаме да направиме една ретроспектива на сето сработено во изминатиот период од четири години, малку ќе биде целиот простор од весникот, но мислам дека нема потреба за тоа со оглед на тоа што секое здружение и Сојузот на крај ќе поднесат извештаи за сработеното и ќе имаме можност да прочитаме и да дискутираме за тоа. Мора да

се напомени и тоа дека поради пандемијата со вирусот коронавирус-19 значително ни беше нарушен нормалното работење и моравме некои активности да ги редуцираме или сосема да ги приспособиме на новонастапатите услови за работа. За среќа, мислам дека оваа колективна неволја е веќе минато и дека во иднина со должно внимание и придржување на некои мерки и правила на однесување ќе можеме нормално да ги извршуваме нашите активности и задачи.

Значајно е да се напомни дека ние овој период паметно го искористивме и додека не можевме да ги користиме апартманиите за одмор и закрепнување во Охрид, презедовме активности за нивно темелно реновирање. Откако целосно ги реновирајме апартманите, конечно минатата година истите беа пуштени повторно во употреба и мора да се каже дека нашите членови со радост го дочекаа тој момент и се радосни што условите во апартманите се далеку подобри за користење од претходно. Затоа, апелирам апартманите и инвентарот во нив грижливо и совесно да ги користиме и чуваме како наше заедничко добро, бидејќи голем број од нас ниту имаат пари ниту пристап до хотелските и угостителските објекти во туристичките места во земјата и ова катче им е единствено достапно за да одат на одмор и рекреација во поголемиот дел од годината.

Јас, на крај, пак би се навратил на претстојните избори во здруженијата и Сојузот. И работите се многу значајни за сите нас со оглед на тоа дека од тоа ни зависат многу од зацртаните активности како и за продолжување на континуитетот во успешното работење, а некаде има можност и за нов елан и за уште подобра работа во иднина. Дајте сега да го исцрпиме цел квалитет со кој располагаме во членството. Ајде да ги активираме сите наши капацитети, кои, за жал, се ограничени, но сепак постојат и да ги впрегнеме во заедничката борбаза остварување на целите заради кои се здруживме. Знам дека во нашите редови има многу млади и образовани кадри кои имаат и поинакви визии и идеи за работа. Ајде сега да се изберат најдобрите и во соработка со старите ветерани, кои долго време ја водат главната битка, да излеземе пред јавноста со нов лик, со нов елан и со нови идеи како би ги оствариле што полесно задачите кои нè чекаат во наредните 4 години.

Во наредниот период нè чекаат многу предизвици и ќе мораме да ги совладаме и одговориме соодветно. Светот е едно глобално село и ќе мора да се прошири нашата работа на соседните земји и на светските искуства во оваа област. Благодарение на поврзувањето од страна на нашиот претседател со сродни здруженија и асоцијации во светот, како и на спортските успеси на некои наши членови од нашата земја за нашиот Сојуз се дознава и во странство, па веќе воспоставените врски и познанства да ги искористиме за подобра соработка и користење на нивните искуства. Ова е особено значајно со оглед на тоа што тежнееме кон евроинтеграции и имаме можност и за користење на некои фондови во ЕУ за таа намена.

Се надевам дека изборите ќе помината во најдобар ред и дека со нови сили и нов елан ќе продолжиме со остварување на целите заради, кои пред толку децении се формирараме како здруженија и Сојуз.

Михајло Фидановски

ВО ВЕЛЕС ОДБЕЛЕЖАН 4 ДЕКЕМВРИ - ДЕН НА ЛИЦАТА СО ИНВАЛИДНОСТ НА МАКЕДОНИЈА

На 6.12.2022 година, во ресторанот „Гарденија“ во Велес, под покровителство на „Мобилност Македонија“, а во организација на „Мобилност Велес“, беше одбележан 4 Декември - Ден на лицата со телесен инвалидитет на Македонија.

На настанот присуствуваа: градоначалникот на Општина Велес, Марко Колев, советници од општина Велес, пратеници, доктори, уметници, професори, наставници, спортисти, како и повеќе од 80 членови од сите 16 здружени членки на „Мобилност Македонија“.

Настанот започна со интонирање на државната химна и химната на градот Велес. Химните ги изведе хорот „Св.Кирил и Методиј“ од Велес, под диригентство на професор Веселинка Маџарова.

Пред присутните, најнапред се обрати градоначалникот на Општината, кој истакна дека и понатаму ќе продолжи да се залага за подobar и посодржаен живот на лицата со попреченост во општината и дека секогаш ќе се стреми за потребите на овие лица.

Претседателот на „Мобилност Македонија“, Бранимир Јовановски, во својот говор истакна дека нашиот сојуз 36 години дејствува на полето на подобрување на правата и положбата на лицата со телесен инвалидитет, застапувајќи ги нивните потреби и интереси преку ди-

подобрување на животот на овие лица и нивна целосна и непречена интеграција во општеството.

Претседателот истакна дека годинава посебен акцент беше ставен на преговорите со Министерство за труд и социјална политика за покачување на надоместоците за него и помош од друго лице и надоместокот за попреченост и постојаната парична помош. Успехот е делумен, бидејќи по предлог на Министерство за труд и социјална политика беше покачен само посебниот додаток за 15%, меѓутоа другите надоместоци не беа покачени и со самото тоа претставуваат сериозна пречка за квалитетен, независен и непречен живот на лицата со инвалидност. Очекуваме со новиот Буџет да бидат предвидени дополнителни средства за покачување на овие надоместоци и врзување на нивниот износ со процент од просечна месечна плата. Само на таков начин ќе може колку-толку да се ублажи ударот на енергетската и финансиска криза пред која се наоѓаат сите граѓани на нашата држава, меѓутоа лицата со инвалидност се некако попогодени, бидејќи немаат можност за дополнителна заработка, за разлика од граѓаните кои не се соочуваат со некаков вид инвалидитет.

На крај од своето излагање, Бранимир Јовановски ги афирмира постигнувањата на светската првенка во стрелаштво, Оливера Наковска-Бикова, а истакна дека

ректни преговори со претставниците на институциите на државата во форма на предлози за измени и дополнувања на законите во кои се впишани нивните права. Исто така, ја поттикнува креативноста на членовите преку организација на многубројни културни и спортски настани, тематски работилници и учество во изготвување на стратешки документи со кои се поттикнува

е посебно горд што како нејзин тренер активно учествувал во градењето на нејзината спортска кариера, која е навистина блескава и ја детерминира како најдобра параолимпијка на сите времиња на Република Северна Македонија, како и една од најдобрите спортисти на оваа држава, воопшто. Таа е една од ретките спортисти (ако не и единствена) во нашата држава која

успеа да ги обедини сите титули, европската, светската и параолимписката, освојувајќи ги златните медали на сите овие првенства, што е вистински спортски подвиг. Да се надеваме дека Оливера и понатаму ќе продолжи вредно да тренира и со успех да ги брани боите на нашата држава.

рекреација и спорт - Предизвици и бенефити“.

Претседателот на „Мобилност Велес“, Миланчо Арсовски, на градоначалникот на општина Велес му додели благодарница за досегашната соработка и скромен подарок - уметничка слика која е изработена од нашите уметници на „Ликовна колонија 2022“.

Програмата продолжи со презентациите од дефектологите од „Мобилност Велес“, Марија Давчевска и Зага Колодезни, кои ги презентираа проектите кои во тековната година ги реализираа со „Мобилност Велес“, а беа наменети за децата и младите со попречености.

На крај од настанот, поттикнати од долгото траење на пандемијата со коронавирус, честите карантини и изолации, кои оставија негативни последици врз физикумот и менталната состојба на жителите не само на нашата држава, туку и на планетата Земја, во глобала, и како да се поправи таа состојба во најкраток можен временски период, претседателот на „Мобилност Македонија“, како дипломиран тренер по стрелаштво и истакнат спортски работник, одржа излагање на тема: „Лица со телесен инвалидитет - Потреба од спортска

Дека на лицата со инвалидност им е насушно потребна телесна вежба за сочувување и подобрување на своето здравје, дека не треба однапред да се откажуваат од можностите закаква било форма на телесна вежба и спортување и дека секоја упорност во тренажниот процес се исплати иvalorизира со постигнување на големи успеси, покажува примерот на нашата врвна спортистка во стрелаштво, Оливера Наковска-Бикова, која годинава на Светското првенство во стрелаштво во Ал Аин, ОАЕ, се закити со златен медал во дисциплината П4 Пиштол, слободен избор 50 метри. На Оливера за постигнатиот успех на Светското првенство ѝ беше доделен букет и вредносен ваучер кој ќе може да го искористи за купување на уметничка слика, дело на уметниците на Ликовната колонија на „Мобилност Македонија“.

На тренерот на Оливера Наковска-Бикова, воедно и претседател на „Мобилност Македонија“, Бранimir Јовановски, му беше доделен скромен подарок во знак на постигнатиот овогодишен успех како тренер по стрелаштво, и на генералниот секретар Софка Прчевай беше врачен букет цвеќе и скромен подарок во знак на благодарност за организацијата на секој настан и активност во рамките на програмата за работа на „Мобилност Македонија“, како и несебичното залагањето за нас - членовите на сојузот.

Настанот го затвори претседателот на „Мобилност Велес“, Миланчо Арсовски, кој ги покани присутните гости на скромен ручек.

Б.Јовановски

РЕАКЦИЈА НА „МОБИЛНОСТ МАКЕДОНИЈА“ НА ЗАКОНОТ ЗА ФИНАНСИСКА ПОДРШКА НА СОЦИЈАЛНО РАНЛИВИТЕ КАТЕГОРИИ НА ГРАЃАНИ ЗА СПРАВУВАЊЕ СО ЕНЕРГЕТСКАТА КРИЗА

Во врска со Законот за финансиска поддршка на социјално ранливите категории на граѓани за справување со енергетската криза, „Мобилност Македонија“ на почетокот на декември 2022 година упати дописи до Канцеларија на претседателот на Владата на Република Северна Македонија, Министерство за труд и социјална политика и до Канцеларија на јавниот правоборник, истакнувајќи дека во нашите канцеларии, а и на социјалните мрежи на Националниот сојуз на лица со телесен инвалидитет на Македонија – „Мобилност Македонија“, добивме (и секојдневно добиваме) голем број поплаки од лица со телесен инвалидитет, корисници на надоместок од него и помош од друго лице со трајни промени во здравствената состојба, но со привремени решенија, кои реагираат особено на член 2, став 1, алинеја 4 од Законот, во кој се описаны корисниците на финансиска поддршка, која се обезбедува во согласност со одредбите од овој закон, а кои се лица од социјално ранлива категорија на граѓани, и според која се исклучени од добивање на финансиска поддршка, цитирам:

„лица со попреченост и трајни промени во здравствената состојба, кои користат надоместок за помош и нега од друго лице, а не користат право на надоместок заради попреченост, без потреба од контролен преглед“.

Во следниот член 3, став 1 точка 4 од Законот, стои цитирам:

„4) „Лица со попреченост и трајни промени во здравствената состојба, кои користат надоместок за помош и нега од друго лице, а не користат право на надоместок заради попреченост, без потреба од контролен преглед“ се лица со навршени 26 години возраст, со умерена, тешка или длабока интелектуална попреченост, со потешка и најтешка телесна попреченост и потполно слепи лица, со трајни промени во здравствената состојба утврдена со наод, оцена и мислење за потребата од помош и нега од друго лице донесен од стручна комисија, без потреба од контролен преглед, на кои им е неопходна помош и нега од друго лице, заради тоа што не може самото да ги врши основните активности од се-

којдневниот живот, а не користат право на надоместок заради попреченост.“

Нејасно е зошто законодавецот го ограничил правото на користење на овој надоместок за ублажување на последиците од кризата само на лицата кои имаат „траен наод“, кога реално негативните ефекти ги чувствуваат сите лица со попреченост и тоа на никој начин не зависи од фактот дали правото за помош и нега од друго лице се користи без или со потреба од повторен преглед.

Заради овозможување на еднаквост и недискриминација, бараме во член 2, став 1, алинеја 4, зборовите „без потреба од контролен преглед“ **да се изменат и дополнат**, и истата алинеја да гласи:

„лица со попреченост и трајни промени во здравствената состојба, кои користат надоместок за помош и нега од друго лице, а не користат право на надоместок заради попреченост, без оглед дали имаат или немаат потреба од контролен преглед“.

Аналогно на ова, и во член 3, став 1 точка 4 од Законот, да се изменат и дополнат зборовите „без потреба од контролен преглед“, со „без оглед дали имаат или немаат потреба од контролен преглед“, со што на сите лица со попреченост и трајни промени во здравствената состојба, кои користат надоместок за помош и нега од друго лице, а не користат право на надоместок заради попреченост, да им се овозможи во период од 4 месеци да примаат 3.000 денари месечно.

ОБРАЗЛОЖЕНИЕ

Токму терминот „Лица со попреченост и трајни промени во здравствената состојба, кои користат надоместок за помош и нега од друго лице, без потреба од контролен преглед“, предизвика револт и нездоловолство кај лицата со телесен инвалидитет, заради тоа што многу лица со телесен инвалидитет (а и со друг вид инвалидитет) имаат трајни промени во здравствената состојба, на истите им е неопходна помош и нега од друго лице, заради тоа што не можат самите да ги вршат основните активности од секојдневниот живот, меѓутоа од страна на комисијата добиваат ПРИВРЕМЕНИ РЕШЕНИЈА со определено време за контролен преглед (6 месеци, една или 2 години), од причини познати само на членовите на лекарските комисии, иако се работи за лица чија здравствена состојба е со трајни промени.

За ова состојба низ годините напред многупати сме указувале со соодветни дописи до надлежните министерства,

како и во директни разговори со министри и претставници, особено на Министерството за труд и социјална политика и Министерството за здравство. Издавањето на привремени решенија предизвикува непотребни малтретирања на лицата со инвалидност за спроведување на постапката, финансиски непотребно ги отговаруваат, а предизвикуваат и пребукираност на системот Мој термин, и според кажувањата на самите лица и нивните матични лекари, термините за прегледи на комисиите се пополнуваат секавично и на лицата се телесен инвалидитет матичните лекари не можат со месеци да им закажат термин. Потребно е да се изнајде прифатливо, долгорочко и ефикасно решение преку издавање на трајни наоди за користење на надоместоците за нега и помош од друго лице и надоместокот за попреченост, кои ќе бидат во интерес на лицата со инвалидност, а во духот на позитивните законски прописи и Конвенцијата на ОН за правата на лицата со инвалидност.

Доколку во најскоро време не се донесе дополнение на Законот за финансиска помош на социјално ранливите граѓани, со која ќе се опфатат и лицата со трајни промени во здравствената состојба, корисници на надоместок за помош и нега од друго лице, без оглед на тоа дали имаат „траен наод“ или „привремени решенија“ за користење на правото, голем број на лица со попреченост со трајни промени во здравствената состојба кои користат надоместок за помош и нега од друго лице, нема да ја добијат неопходната помош во услови на сериозна енергетска криза, при што се прави поделба на лицата со попреченост и дел од нив се ставаат во подредена положба, со што се нарушува начелото на еднаквост и рамноправност пред законите, спротивно на Уставот на Република Северна Македонија.

Особено ја потенцираме надежта дека надлежните институции со внимание ќе го разгледаат нашето барање, и во најкус временски рок ќе поднесат иницијатива за измена и дополнување на Законот за финансиска поддршка на социјално ранливите категории на граѓани за спроведување со енергетската криза, со која во Законот како корисници на четиримесечна помош од 3.000 денари ќе бидат опфатени и корисниците, лица со попреченост со привремени решенија, и со што ќе овозможат еднаков пристап до правда и задоволување на начелото за еднаквост на граѓаните пред законите, во овој случај на сите граѓани кои се корисници на надоместок за нега и помош од друго лице, без оглед дали имаат или немаат потреба од контролен преглед.

Во меѓувреме добивме одговор од Канцеларијата на претседателот на Владата на Република Северна Македонија во кое е кажува дека дописот е разгледан со внимание и препратен на решавање до МТСП, како и од Канцеларијата на јавниот правоборник кој истакнува дека ќе се заложи за позитивно решавање на ова прашање. Од Министерството за труд и социјална политика сè уште не добивме никаков одговор.

Б.Јовановски

НОВ ЗАКОН ЗА РИБАРСТВО И АКВАКУЛТУРА

Во врска со доставениот допис од Мобилност Македонија до Министерството за земјоделство, шумарство и водотопанство под број 0303-15 од 26.01.2023 година со кој констатираме дека изостанува потребната поддршка во насока на донесување на измени и дополнувања на законите за остварување на право на повластена риболовна дозвола за лица со телесен инвалидитет, Министерството за земјоделство, шумарство и водотопанство со свој допис бр.33-1426/2 од 08.02.2023 година, потписан од министерот Љупчо Николовски, не известува дека предлогот на новиот Закон за рибарство и аквакултура (не измени и дополнувања) е во Владина процедура. Во предлог текстот на законот веќе има вградено одредба со која се уреду-

ва дека цените за дозволите за рекреативен риболов за ваква категорија на граѓани ќе биде во висина од 50% од утврдената цена на дозволите на годишно ниво.

Ова значи дека со донесувањето на новиот Закон за рибарство и аквакултура и неговото влегување во сила, лицата со телесен инвалидитет ќе може да користат привилегирана риболовна дозвола.

ПОТПИШАН ПРАВИЛНИК ЗА ФУНКЦИОНАЛНА ПРОЦЕНКА НА ДЕЦА И МЛАДИ СО ПОПРЕЧЕНОСТ

На 12.1.2023 година, во Свечената сала на Владата на Република Северна Македонија, министерката за труд и социјална политика Јованка Тренчевска, министерот за образование и наука Јетон Шакири и министерот за здравство Беким Сали, потпишаа Правилник за функционална проценка на деца и млади со попреченост.

Со Правилникот за функционална проценка на деца и млади со попреченост се доуредува начинот на функционирање на стручните тела за проценка, начинот на вршење на проценката, како и начинот на остварување на дополнителната поддршка од областа на образованието, здравството, социјалната заштита и заштитата на децата. Правилникот го подготвила: Министерство за труд и социјална политика, Министерство за здравство, Министерство за образование и наука и Национално координативно тело за имплементација на Конвенцијата на ООН за правата на лицата со попреченост во Република Северна Македонија, а со поддршка на УНИЦЕФ.

Според министерот за образование и наука Јетон Шакири, Правилникот е важен инструмент за подигнување на степенот на инклузивност на националниот образовен систем. Како што рече, во него прецизно се дефинирани сите чекори од првично проценување на потребите на ученикот, до одредување на типот на поддршка и обезбедување на таа поддршка низ образовните установи.

„Полесно ќе се изработува индивидуален образовен план за работа со ученик со попреченост и модифицирана програма, а воедно и полесно ќе се дефинира инклузивниот тим, односно ќе се одредува каков тип на стручен кадар треба да работи со тој ученик, дали ќе биде потребна образовна асистенција, или пак ќе се ангажира личен асистент“, потенцираше Шакири.

Министерката за труд и социјална политика Јованка Тренчевска нагласи дека мерките за дополнителната поддршка и услугите за децата со попреченост од денеска ќе се обезбедуваат врз основа на наод и мислење на стручни-

те тимови за функционална проценка и стручните тимови за координација и следење на спроведувањето на функционална проценка.

„Инклузија и почитување на правата на лицата со попреченост, тоа е нашиот приоритет, тоа е нашата заложба. Еднаквоста е нашиот постулат за работа и затоа на прво место го поставуваме препознавањето на јаките страни на лицата со попреченост и овозможување на простор за развивање на нивниот целосен потенцијал“, рече министерката за труд и социјална политика Јованка Тренчевска.

Министерот за здравство д-р Беким Сали потенцираше дека Министерството за здравство се залага за подигнување на свесноста на здравствените работници и за зајакнување на капацитетите на јавните здравствени установи, како одговор на потребите на лицата со попреченост. Стручните тела досега реализираа над 2.100 проценки, при што родители се ослободени од трошоци за вршење на проценката.

„Големо достигнување е што секторите за здравство, образование и социјална заштита во Северна Македонија работат заедно на унапредување на правата и подобрување на животниот стандард на децата и младите со попреченост. УНИЦЕФ е подготвен да продолжи со поддршка на Владата и на заедниците“, рече Патриција Ди Цовани, претставничката на УНИЦЕФ.

Модератор на настанот беше Спасе Додевски, претседавач со Националното координативно тело за имплементација на Конвенцијата на ООН за правата на лица со попреченост, а на настанот се обрати и Горан Петрушев, раководител на Службата за функционална проценка на деца и млади при Здравствен дом- Скопје.

На настанот беа поканети претседателите на националните инвалидски организации на Македонија, како и други заинтересирани организации, здруженија и граѓани.

Б. Јовановски

ПРОМОЦИЈА НА КОСТУМ ЗА НЕВРОМОДУЛАЦИЈА (ExopulseMolliSuit)

На 27.9.2022 година, во конференциската сала во ДХО „Даре Џамбаз“, во Скопје, во присуство на повеќе од 70 членови на „Мобилност Македонија“ од здружениите членки на Сојузот, се одржа презентација на тема: „ExopulseMollii прв невромодулацијски костум“.

Презентацијата беше организирана во рамките на соработката помеѓу Центарот за ортотика и протетика „Славеј“ од Скопје и „Мобилност Македонија“.

Презентацијата ја одржа д-р Ивана Рајнпрехт Фолнеговик од Загреб, Република Хрватска, истакнувајќи дека оваа презентацијата се однесува за еден иновативен и исклучително надежен терапевтски костум чија намена е, пред сè, за лицата кои имаат спастични состојби, односно тешкотии во движењата. Костумот влијае стимулативно на нервниот и мускулниот систем на телото, а со тек на времето дава позитивни резултати во намалување на болките кои се појавуваат како последица на дијагнозите и состојбите кај индивидуата.

MolliiSuit (поранешен Elektrodress) е функционална облека која се состои од пар панталони, јакна и контролна единица што испраќа електрични сигнали до корисникот

преку електроди од внатрешната страна на облеката. Mollii е помошен уред што луѓето со мускулна вкочанетост (спастичност) или други форми на моторна попречност можат да го користат во нивната домашна средина. Може да помогне да се намалат несаканите рефлекси и вкочанетост, со што се овозможува подобрено држење на телото, зголемен опсег на движења и функционална способност. Исто така, може да намали одредени видови болка и да ги подобри моделите на спиење.

Со ExopulseMolliiSuit може да се користат стандардните програми базирани на дијагностиката на пациентот, или да се приспособи на индивидуалните потреби на пациентот. Се препорачува да се користи еден час секој ден, освен ако не е поинаку наведено од давателот на здравствена заштита, и по можност да се користи заедно со физиотерапија, тренинг или физичка активност.

ExopulseMolliiSuit покажува исклучително добри резултати во:

-Подобрување на ефикасноста на мобилноста со намалување на напорот;

-Подобрување на функцијата на горните екстремитети со намалување на потребниот напор;

-Подобрувања на постуралната контрола;

-Подобрувања на рамнотежата;

-Намалување на замор на мускулите;

-Намалување на болката.

Нашиот членови имаат можност премиерно, од страна на презентерскиот тим, да добијат исцрпни информации за костумот Mollii, неговата намена и функционалност.

Б.Јовановски

11. МЕЃУНАРОДНА ЛИКОВНА КОЛОНИЈА НА „МОБИЛНОСТ МАКЕДОНИЈА“

По двегодишното откажување поради пандемијата со ковид-19, годинава од 1 до 8.10.2022 година, во Охрид, во организација на Национален сојуз на лица со телесен инвалидитет на Македонија – „Мобилност Македонија“, се одржа 11. Меѓународна ликовна колонија на која учествуваат 16 ликовни уметници од нашата држава и регионот и тоа: Роза Мојсовска, проф. Зоран Јакимовски, Петар Попчев, Живко Пренцов, Стојче Тоциновски, Емилија Тоциновска, Далибор Јовановски, Стеван Јакимовски, Богоја Мојсовски, Виданка Мојсовска, Славко Упевче и Мики Трендafilovski од Република Северна Македонија, Јасмина Мина Пајовиќ, Клара Ка-

саш-Томиќ и Станислава Летиќ од Република Србија и Пламен Втчев од Република Бугарија.

Како и секоја година така и оваа, Колонијата помина во духот на добро пријателство и соработка меѓу учесниците, размена на искуства, но и во уживање на убавините на Охрид, особено што топлото време го овозможи тоа.

Беа изработени повеќе авторски дела, кои ќе бидат врамени и изложени на традиционалното одбележување на 3 Декември – Меѓународниот ден на лицата со инвалидност.

Б. Јовановски

ИЗЛОЖБА НА УМЕТНИЧКИ ДЕЛА ОД 11. ЛИКОВНА КОЛОНИЈА

„Мобилност Македонија“ на 1.12.2022 година, како дел од активностите за одбележување на 3 Декември - Меѓународен ден на лицата со инвалидност, во „Порта Македонија“, ја отвори Изложбата на уметнички дела од 11. Ликовна колонија одржана од 1 до 7.10.2022 во Охрид.

Во присуство на голем број членови на „Мобилност Македонија“ од повеќе здружени членки, ликовни уметници кои учествуваат на колонијата, како и други љубители на уметноста, изложбата за отворена ја прогласи заменик-министерот за труд и социјална политика, Енвер Хусејин.

Хусејин на почетокот од своето обраќање се заблагодари за можноста да ја отвори изложбата, која е организирана по повод 3 Декември - Меѓународен ден на лицата со попреченост и истакна дека овој ден е од особена важност за Министерството за труд и социјална политика.

„Развојот на новата Национална стратегија за правата на лицата со попреченост 2023 – 2030 е веќе во завршна фаза. Таа се развива во согласност со обврските и начелата преземени со Конвенцијата за правата на лицата со попреченост и комплементарна со Европската стратегија за правата на лицата со попреченост, врз основа на податоци и анализи направени за моменталната состојба со почитување и остварување на правата на лицата со попреченост. „Ништо за нас, без нас“ гласи мотото на Конвенцијата за правата на лицата со попреченост. Врз основа на ова мото, јавните политики ќе бидат креирани и спроведени со активно учество на лицата со попреченост“, рече заменик-министрот.

Тој истакна дека особено е важно што се менува пер-

цепцијата којашто општеството ја има за лицата со попреченост. Имено, тој посочи и дека се напушта стариот модел на гледање на попреченосташто е заменет со немедицинско гледање коешто ги поттикнува јаките страхи и способности на децата и лицата со попреченост.

Хусејин се осврна и на модернизација на политиките кои ги носи Министерството за труд и социјална политика.

„Во тек е модернизација на политиките кои го овозможуваат вработувањето на лицата со попреченост и особено вработувањето на отворениот пазар на трудот. Со новите предлог-решенија се воведува професионална рехабилитација и работно оспособување со цел лицата со попреченост да станат конкуренти на пазарот и со тоа да се вработат, но и да го задржат своето вработување“ - рече заменик-министрот. На крајот од своето обраќање го честита 3 Декември – Меѓународниот ден на лицата со попреченост.

Претседателот на „Мобилност Македонија“ во своето обраќање нагласи дека Сојузот во својата програма има предвидено активности со кои ја поттикнува креативноста на своите членови на повеќе полиња од секојдневниот живот, меѓу кои се и талентираните ликовни уметници и поети. Ова наша Ликовна колонија е уникатна, на неа творат надарени лица со инвалидност и академски сликари од државите од регионот, и во таа заедничка работа и дружба, седум дена учат едини од други -нашите членови за техни-

ките на сликарската уметност, а академските сликари како е да се живее со лица со инвалидност, каква поддршка од општеството им е потребна, но и за нивните способности и вештини во обидите да придонесат за рушењето на парадигмата дека лицата со инвалидност се неспособни и болни.

Вториот дел од настанот беше наменет на прогласување на најдобрите литерати на „Мобилност Македонија“ кои учествуваа на 28. објавен јавен конкурс за праќање на поетски творби, на кој се пријавија шест автори - лица со инвалидност. Нивните дела беа оценети од постојаната стручна комисија, а првонаградени те три добија соодветни плакети.

Годинава, првото место ѝ припадна на Ванѓа Јованчева со творбата „Сите сме еднакви“, второто на Мимоза Делипетрова-Томова од Радовиш за творбата „Невин грев“, додека третото место ѝ припадна на Бильана Димкова од Гевгелија за творбата „Во сенката на здивот“.

Првонаградените творби беа прочитани пред аудиториумот од повеќекратниот лауреат, Соња Георгиевска.

Средства за одржување на 11. Ликовната колонија 2022, 28. Литературни читања и 11. Изложба на уметнички дела од Ликовната колонија 2022 година беа наменски обезбедени од Министерството за труд и социјална политика од даноци од игри на среќа.

Б.Јовановски

ОДРЖАНА 23. „ТОРТИЈАДА“ ВО СТРУМИЦА

На 29.10.2022 година, во Струмица, во организација на Здружението на лица со телесен инвалидитет на Струмица – „Мобилност Струмица“, а со финансиска поддршка на Националниот сојуз на лица со телесен инвалидитет на Македонија – „Мобилност Македонија“, се одржа 23. издание на манифестацијата „Тортијада“, на која се натпреваруваат лица со телесен инвалидитет од 10 здружени членки на сојузот и тоа: Скопје, Куманово, Велес, Битола, Кавадарци, Радовиш, Гевгелија, Штип, Кочани и Струмица.

Целта на ова манифестација е инклузија на лицата со телесен инвалидитет преку истакнување на сопствените креативни способности, во една натпреварувачка атмосфера и во присуство на лица кои не се соочуваат со инвалидитет, дружење, размена на искуства и рушење на парадигмата дека лицата со инвалидност се болни и неспособни. Токму врвните креации од нашите членови го докажуваат спротивното.

Екипите кои беа пријавени за учество на манифестацијата „Тортијада 2022“ беа составени од по два члена, а според пропозициите донесените готови теста (пандишпани) требаше да ги украсат со рачно изработени украси. Декорирањето и изработката на украсите цело време беше следено од жири-комисија составена од членките на здружението „Вешта жена“ од Струмица.

Водител на манифестацијата традиционално по 23. пат беше Ѓорѓи Калајџиев.

На свечениот дел од манифестацијата беа претставени тортите и беа прогласени трите најуспешни декорации, во присуство на многу гости, членови на „Мобилност Струмица“, потоа градоначалникот на општина Струмица, Костадин Костадинов, претставници на Мобилност Македонија, членови на Советот на општина Струмица, заменик на италијанскиот амбасадор во нашата земја, Марио Де Роси, претставници од ортопедските куќи „Славеј“ и „Медикусхелп“, претставници од инвалидска организација од Петрич, Бугарија, и други пријатели и помагатели на здружението „Мобилност Струмица“.

Градоначалникот на Општина Струмица, Костадин Костадинов, во својот поздравен говор истакна: „Какво задоволство, каков празник за очи и душа. Вечерва ја имам честа да ја отворам „најслатката“ манифестација на светот – традиционалната дваесет и трета по ред „Тортијада“ на лицата со телесен инвалидитет на Македонија, во организација на „Мобилност – Струмица“, а под покровителство на „Мобилност – Македонија“. Десет торти од десет Здруженија на лица со телесен инвалидитет, од исто толку македонски градови, која од која поубава, која од која повкусна. Тортијадата, по којзнае кој пат, покажа дека инвалидитетот не е пречка за да се направи убава и вкусна торта. За тоа е потребно инвентивност, способност, креативности и многу, многу љубов. Им честитам на сите учесници за покажаното мајсторство, а трите првонаградени здруженија сепак се во втор план, во споредба со убавото дружење на лицата со телесен инвалидитет од сите краишта на Македонија. Довидување до следната Тортијада“.

Жири-комисијата беше едногласна во доделување на наградите.

Првата награда им припадна на натпреварувачките од „Мобилност Гевгелија“: Љубица Марковска и Благица Георгиева за тортата – „Калинка“.

Втората награда беше доделена на екипата од „Мобилност Велес“ во состав: Зухра Демировска и Вања Павлова за тортата со назив „Водопад“.

Третата награда ѝ припадна на екипата од „Мобилност Струмица“ во состав: Славица Бусова и Верица Гунинска. Декорот на тортата беше инспириран од „Стру-

мичкиот маскенбал“, а тортата беше претставена под името „Маска“.

На наградените им беа доделени награди. Скромни подароци добија сите натпреварувачи. Сите торти заслужуваа да добијат награда како заради изгледот, така и заради покаката ја носеа. На крај тортите беа послужени на присутните гости на манифестијата.

Останатите торти беа изработени од:

Мобилност Кочани: Лиле Митровска и Златко Арсовски – „Есен“

Мобилност Скопје: Сильвана Трајковска и Зорица Арсовска – „Љубов“

Мобилност Битола: Елизабета и Лидија Велјановска – „Да ги споиме различностите на Широк Сокак“

Мобилност Куманово: Зоран и Емилија Георгиеви – „Свека“

Мобилност Радовиш: Сузана Николовска – „Дрвото на семејството Мобилност Македонија“

Мобилност Штип: Тоде Арсов – „Макфест“

Мобилност Кавадарци: – „Есенска идила“

Завршицата на оваа манифестијата беше исполнета со богата музичка и фолклорна програма на која учествуваа: КУД „Фолклорна низа“ од Струмица, музичката група „Трио фантастико“ и дуетот „Таки и Данела“.

Средства за одржување на оваа манифестија беа обезбедени од средства од даноци од игри на среќа, преку Министерство за труд и социјална политика.

С.Прчева

ПРИСТАПНОСТ НА ТУРИСТИЧКИТЕ ЛОКАЛИТЕТИ ЗА ЛИЦАТА СО ПОПРЕЧЕНОСТ

Многу често сме зборувале и дискутирали за пристапноста на јавните објекти за лицата со попреченост. Меѓутоа, сакам сега во овој напис да се задржам на пристапноста од еден специфичен агол, односно пристапноста на туристичките објекти и знаменитости во нашата држава. Токму тоа е суштината на проектот АЛТЕР ТРИП, кој го работи МОБИЛНОСТ Битола со партнери „Гаус институт“ и Здружение на лица со попреченост од Солун Република Грција. За таа цел направени се стручни анализи, студии и проценки од признати стручни лица професори кои ја анализираат моменталната состојба во Република Северна Македонија, односно во регионот на Битола, Ресен, Охрид, Крушево, Демир Хисар и Прилеп. Покрај анализа на моменталната состојба со пристапноста на туристичките објекти и знаменитости се даваат и предлози како да се надмине неповолната состојба и на лицата со попреченост да им се понудат туристички аранжмани кои ќе бидат и привлечни за посета и достапни за секого без ограничувања.

Разгледувајќи ја оваа тема задолжително треба да се има предвид Конвенцијата за правата на лицата со попреченост која има светска применливост во придонесот на унапредувањето и обезбедувањето на услови за учество на лицата со попреченост во сите сфери на човековата активност преку еднакви можности, без разлика на степенот на развој на земјите, па во тој контекст и пристапот до туристички услуги. Република Северна Македонија како потписничка на оваа Конвенција од 2007 година се обврзува да ги применува одредбите и да ги почитува правата на лицата со инвалидност. Треба да се потенцира дека, според Конвенцијата, на овие лица им се признава правото да имаат пристап и да уживаат во места за културни претстави или услуги, како што се: театри, музеи, кина, библиотеки и туристички услуги, и колку што е можно да уживаат во пристапот до споменици и локации од национално културно значење (член 30, став 1 (ц)), лицата со попреченост имаат право да земат учество врз еднаква основа со другите во општествениот живот, и треба да се преземе сè што е соодветно за да се осигури дека лицата со попреченост ќе имаат пристап во спортските, рекреативните и туристичките капацитети (член 31, став 5 (ц)) и пристап до услуги со организирани рекреативни, туристички и спортски активности (Член 31, став 5-е).

Овие услови треба да се обезбедени од релевантните чинители на туризмот во Пелагонискиот регион.

Во прилог на Конвенцијата е и Декларацијата за олеснување на туристичките патувања, донесена од Светската туристичка организација (2009), која го промовира олеснувањето на туристичкото патување за лицата со попреченост како суштински елемент на секоја

политика за развој на одговорен туризам. Затоа, попреченоста како интегрален дел од релевантните стратегии за одржлив развој треба да биде дел и од туристичките политики и практики, предвидувајќи вклучување на лицата со попреченост, а со цел достигнување на праведен и достапен туризам за сите.

Обезбедувањето на сигурна, комуникациска и пристапна туристичка дестинација значи обезбедување соодветна инфраструктура по која дестинацијата ќе е препознатлива и пристапна за сите. Пристапна дестинација значи не само за лицата со попреченост, но еднакво и за постарите, па и оние со помали деца и бебиња. Ваквата ориентација на Пелагонискиот регион како дестинација претставува значајна развојна перспектива за одржливост на туризмот, особено ако се има предвид дека многу често лицата со попреченост се спречени да се вклучат во туристички патувања и да посетат туристички дестинации затоа што се соочуваат со проблеми поврзани со пристапност, информации во врска со пристапноста, па, за жал, се спречени да уживаат во слободата на патувањето, како другите лица.

Туристите кои се лица со попреченост имаат еднакви права на туристички услуги и можности во смисла на независно патување, достапни капацитети, обучен персонал, доверливи информации и инклузивен маркетинг. Бидејќи побарувачката за пристапен туризам е во пораст, сите туристичките чинители треба на неа да гледаат како на можност, а не обврска, бидејќи преку овој пристап ќе го задржат и развиваат квалитетот, одржливоста и конкурентноста на туристичките дестинации.

Слично на меѓународната, македонската регулатива за пристапност е во согласност со неа и ги задоволува критериумите што произлегуваат од светските и меѓународните стандарди. Во оваа смисла, според Националната стратегија за изедначување на правата на лицата со инвалидност (2010-2018), како најрелевантен национален стратешки документ на Република Северна Македонија, кој предвидува активности за периодот 2010-2018 година, во согласност со ООН Конвенцијата за правата на лицата со попреченост, опфатени се активности што треба да им излезат и да ги задоволат потребите на лицата со попреченост. Основно мото на стратегијата е „ништо за нас, без нас“, а фокусот е на овозможување услови и преземање мерки и активности со цел да ги обезбеди правата и да ги задоволи потребите на лицата со инвалидност. Врз основа на елаборираните начела, цели, задачи, мерки и активности што се предвидени да се реализираат во 17 подрачја, достапноста на услуги и помагала; домувањето, мобилноста и пристапноста; учеството во културниот живот. Со оглед дека со оваа стратегија се предвидуваат и условите за обезбедување пристапност треба да се потенцира дека

особено важен аспект е обезбедувањето на задолжителна примена на стандардите за пристапност во сите области, особено за објекти, транспортни услуги, други простори и услуги отворени за јавноста, и информатички и комуникациски технологии и системи како и реално обезбедување на пристап до објекти, транспортни услуги и јавни институции и останати услуги, што во овој контекст треба да се и туристичките услуги.

Иако Законот за туристичка дејност и Законот за угостителска дејност немаат прецизирано одредби и услови за обезбедување на услуги што ќе се пристапни за сите, исполнувањето на условите за обезбедување на пристапни туристичко-угостителски услуги е во согласност со одредени подзаконски акти кои ги дефинираат задолжителните предуслови за обезбедување пристапност. Во овој контекст треба да се издвојат следниве: Правилник за минимално-технички услови за вршење на туристичка дејност; Правилник за минимално-технички услови за вршење на угостителска дејност; Правилник за услови за категоризација на објекти за вршење угостителска дејност; Правилник за техничките карактеристики и димензиите на патеката на движење на лицата со телесен инвалидитет и лицата со оштетен вид; Правилник за начинот на обезбедување непречен пристап, движење (хоризонтално и вертикално), престој и работа на лицата со попреченост, до и во, згради со јавни и деловни намени, згради за домување во станбени згради, како и згради со станбено-деловна намена и Правилник за урбанистичко планирање.

Во сите овие прописи детално се описаны обврските на правните субјекти во туризмот како и во сите објекти од јавен карактер или колективни станбени згради и што сè треба да содржат овие објекти како би се овозможило целосен пристап до туристичките места и туристичките и угостителските објекти. Во прописите се таксативно наброени кои сè адаптации треба да се направат, сошто би им се овозможил пристап на лицата со попреченост до туристички објекти и знаменитости како и до користење на услугите исто како и за сите други туристи и граѓани. Во прописите сè изгледа во ред, меѓутоа во практиката состојбата е сосема поинаква со оглед на тоа дека не се применуваат доследно.

Од посебен интерес се добиените сознанија од спроведеното истражување во рамките на Студијата за постоењето на достапни туристички услуги и капацитети во Пелагонискиот регион. Најголем дел од деловните угостителско-туристички единици во регионот претставуваат комбинација од сместувачки капацитети и капацитети за храна и пијалаци. Доминира обемот на сместувачките капацитети кои располагаат со 10 до 20 соби што претставуваат капацитети од помал обем. За жал, многу е мал бројот на капацитети кои располагаат со соби за лица со попреченост. Резултатите од спроведеното истражување покажуваат дека околу 25% од сместувачките капацитети во регионот немаат соби за лица со попреченост.

Покрај непостоење на рампи и посебни соби за лицата со попреченост, тоалетите се неупотребливи бидејќи не се приспособени за користење на лицата со попреченост, нема доволно ни места за паркирање на возилата на овие лица, а многу е лоша и состојбата на обученоста на персоналот во угостителските објекти кои немаат никаква обука како да се постапува со лицата со попречености како да им се направи престојот пријатен и достапен.

Позитивен пример е Музејот во Битола, во кој има понудени содржини за лицата со оштетен вид да се стекнат со тактилно искуство и аудио-нарации за некои од експонатите. Исто така за лицата со оштетен слух, говор и глас овозможени се видеа на знаковен јазик. Но ова е премалку како понуда со содржини за пристапен туризам во Пелагонискиот регион, имајќи предвид дека регионот располага со завиден број на музеи, галерии, театри, спомен-куќи и други културни институции кои имаат богати содржини во своите поставки. Препорака е ваквиот пример да го следат и другите институции за што е потребно да се посвети внимание и на обука на вработените во овие институции за да се оспособат да работат со лицата со попреченост и/или намалена подвижност и поголемо почитување и целосно применување на регулативата за попреченост.

Како заклучок од анализата, која е направена во Пелагонискиот регион на туристичките локалитети и споменици, како и на угостителските објекти, произлегува дека пристапноста треба да е застапена во угостителско-туристичките објекти како непосредни даватели на пристапни услуги, во локалитети кои имаат културни, спортски и рекреативни содржини, јавни установи и други институции кои даваат услуги и производи за сите лица, а посебно со попреченост. Затоа е неопходно да се применуваат прописите што ја третираат сферата на пристапност, имајќи предвид дека е неопходно да се обезбедат производи и услуги што ќе се врз основа на концептот „**Универзален дизајн**“ за да можат да се користат во најголема мера од сите кои престојуваат или го посетуваат овој регион, а и избегнувајќи на тој начин создавање на нови пречки.

Исто така, треба да се каже и тоа дека постојат голем број прописи што се однесуваат на регулирање на пристапноста во Република Северна Македонија, но постои и недостиг и отсуство на примена на пропишаните одредби и стандарди за обезбедување на пристапност и во иднина ќе мора да се работи многу повеќе на оваа проблематика и да се инсистира на доследна примена на прописите кои засега се само декларативни.

Со овој приказ сакав читателите да ги запознаат со рамката на проектот АЛТЕР ТРИП, кој е во тек исе надевам дека искуствата од работата на овој проект ќе им се од корист и на другите здруженија кои во иднина, се надевам, ќе спроведуваат исти или слични проекти во соработка со соседните држави во нивните региони.

Мијко Фијановски

„МОБИЛНОСТ БИТОЛА“ НА НАЦИОНАЛНА ОБУКА ЗА ОБРАЗОВАНИЕ ЗА ЧОВЕКОВИ ПРАВА СО МЛАДИ

Од 14 до 18 септември 2022 година, во хотел „Капри“ во Битола се одржа национална обука за образование за човекови права со млади, во организација на Центарот за човекови права „АМОС“, а со поддршка од Советот на Европа. Обуката следуваше по официјалната промоција на македонското издание на „Компас“, прирачник за образование за човекови права за млади, кој благодарение на

тимот на АМОС отсега е достапен на македонски јазик и на официјалната веб-страница на Советот на Европа.

На обуките учествуваа дваесетина кандидати од целиот свет, а како претставничка на „Мобилност Битола“ учествуваа Ивона Јанкова, вонредна членка на нашето здружение и менаџерка на проектот „Алтер трип“. Покрај едукаторите од тимот на АМОС, за правните аспекти говореше и професорката од Правниот факултет од Битола, проф. д-р Елена Темелковска Аневска, која детално ги образложи правните процедури од локално до меѓународно ниво – до Судот за човекови права во Стразбург. Особено внимание овде се обрати на државите кои ја потпишале и ратификувале Конвенцијата за правата на лицата со инвалидност (попреченост), но не ја спроведуваат, односно не ја исполнуваат својата обврска и продолжуваат да ги дискримираат своите граѓани.

Разочарувачки е фактот што единствената казна во ваквите случаи е само парична и нема никаков друг механизам или санкција која би ја натерала државата да преземе акција за надминување на (во случајов) физичките бариери со кои се соочуваат најголемиот дел од нашите членови. Имено, професорката објасни дека самостојно лице или невладина организација во име на одредено лице може да ја тужи државата за прекршување на правата, но тури и да добие на сите инстанци, резултатот би бил само

парична казна исплатена од државата кон тужителот, при тоа фактичката состојба и понатаму ќе остане иста.

Сепак, светлата страна од овие обуки е заклучокот дека ако што е можно порано се започне со образование за човекови права, младите луѓе од најрана возраст ќе се запознаат со своите, но и со правата на сите свои сограѓани и ќе бидат свесни за дискриминацијата врз каква и да е ос-

нова. Така, во рамките на обуката, учесниците имаа задача да напишат проекти чија целна група ќе бидат младите, и кои ќе придонесат за подобро запознавање со човековите права, правејќи од нив нови сојузници во нашата борба за остварување на програмските и статутарни цели. Проектот од нашата претставничка - едукативни работилници во основните училишта од трите општини, кои ги опфаќа нашето здружение, со учество и на нашите членови – наиде на позитивни критики од тимот на обучувачи, со интерес за поддршка и соработка при реализацијата. Останува идејата да се разработи и со надеж дека ќе добиеме поддршка од локалните и националните надлежни институции, се надеваме, дека оваа наша активност ќе успееме да ја реализираме и дека ќе врди со плод.

Единствената забелешка за целокупната организација беше недоволната пристапност на објектот, што беше најглажено во повеќе наврати. Освен пристапната рампа на влезот на објектот, поголемиот дел е непристанен, тоалетите се тесни и непристанни, а самиот хотел на три ката има само еден куп скалила и ниту еден лифт. Сето тоа им беше посочено и на организаторите, но и на сопствениците и вработените, да го имаат на ум во иднина при организација на други вакви настани кои и тоа како се од интерес на нашите членови.

Д-р Нико Јанков

ДЕТСКА НОВОГОДИШНА ПРОСЛАВА НА „МОБИЛНОСТ СКОПЈЕ“

На 28 декември, во големата сала на ДХО „Даре Џамбаз“ -Скопје, „Мобилност Скопје“ за најмладите свои членови организираше новогодишна претстава со дodelување на новогодишни пакетчиња.

Нашите пријатели од театарската екипа „АРТ ВЕНИ ВИДИ“ театарот за деца и здружението Култиватор, со почеток во 19 и 30 часот ја изведоа детска претстава „Новогодишни желби“ со која Дедо Мраз, Снежко и Принцезата создадоа имагинарен новогодишен свет за секое дете во салата и направија едночасовната претстава да мине за миг. Тие им ги развеселија срцата, изнудија наслевки и за тоа заслужено до-

многу здравје и среќа, по кое што ги повика дечињата да ги земат пакетчињата и да се сликаат со Дедо Мраз.

„Мобилност Скопје“ изразува огромна благодарност за целосната поддршка кон овој настан до Градот Скопје и градоначалничката Данела Арсовска, огромна благодарност до нашата драга и единственапријателка д-р Соња Бојацииева со нејзините студенти при ММАС(Македонска младинска асоцијација на студенти), кои неуморно работеа за хуманиот гост кон овој ден за нашето здружение како и огромна благодарност до нашите пријатели од театарот „Арт Вени Види“, кои и овој пат беа тука за нас.

биваа огромни аплаузи. По завршување на претставата до присутните се обрати претседателот на „Мобилност Скопје“, кој им ја честиташе Новата година, им посака

СРЕЌНА НОВА 2023 ГОДИНА!!!

Христина П.

10-ГОДИШНИНА ОД ПОСТОЕЊЕ НА КРЕАТИВНАТА РАБОТИЛНИЦА ПРИ „МОБИЛНОСТ СКОПЈЕ“

Долгогодишната соработка на „Мобилност Скопје“ со Здружението на МС од Нови Књежевац низ годините премости огромен број искуства кои за лицата со телесен инвалидитет имаат непроценлива вредност. Едно од тие искуства е примената на неколку уметнички техники при изработка на ракотворби, кои членовите, волонтерите и претседателката Славица Зориќ на здружението од

Нови Књежевац, внимателно ги одбираа и приспособуваа на психомоторните способности на лицата. Екипата на „Мобилност Скопје“, која гостуваше 2012 година кај нив (Славица, Гоце, Соња, Дејан, Томислав) први се охрабрија и се одважија тоа искуство да го претворат во нова активност за здружението, која доколку успее во својата намера ќе даде големи придобивки за него. Со таа мисла започна да се формира група на ракотворци кои почнаа да учат и творат во просториите на ДХО, „Даре Џамбаз“. Почекот, впрочем, како и секој друг почеток беше тежок, не-достасува искуства и репроматеријали, имаше скептични мисли и беа поставувани многу прашања дали таа воопшто ќе успее да опстане. Тие сомневања набрзо исчезнаа кога почнаа да се создаваат првите готови производи, да се откриваат нови таленти, да се гостува на неколку базари за ракотворби, презентации во телевизиски куки, соработки со креативни работилници од други здруженија во градот, државата и надвор од неа итн.

Всушност, како одминуваа годините, Креативната работилница при „Мобилност Скопје“ стана препознатлив симбол на здружението, со којашто со гордост се презентираше како активност, односно дело по кое значителен број двигатели на заедницата ги препознаваа вештините, талентите, еднаквите можности, начин на развивање на социјалната компонента, развивање на когнитивните способности на телесните инвалиди, нивното чувството за естетика и уметност, дружење и слично.

Работилницата секоја година добиваше ново руво и градеше по една скала за чекорење кон својата цел. Секоја година за неа значеше потврда дека создава вредности кои даваат придобивки за нејзините членови и сплотува на едно место и во исто време многу лица кои

излегуваат од маргините на мрачната страна и почнуваат да целат кон светлата која дава многу нови можности. Денес, по 10 години од постоењето на Креативната работилница, сето она за кое таа започна и целеше има апсолутна вредност. Таа се интегрира во здружението еднаква и силна со сите дотогашни активности кои го сочинуваат постоењето и работењето на здружението.

За одбележување на јубилејот на 10-годишнината од постоењето, одговорните одлучија на 15 декември, во холот на Домот „Даре Џамбаз“ да се организира целидневен настан со изложба на сите дела кои се создадени од рацете на ракотворците, дружење со сите пријатели кои биле нејзини поддржувачи и помагатели како и љубители на ваков тип уметност и на крај мала скромна прослава.

На изложбата во креативен декор и импровизиран штанџе поставени делата изработени во техниките; декупаж, квилинг како и делата-накит изработен од мониста и додатни производи. Покрај членови од работилницата беа присутни и други членови од здружението кои ги обожаваат ракотворбите и даваат поддршка, многу блиски пријатели на работилницата кои волонтирале, помагале, поддржувале и партиципирале со своите домени и можности. Во времетраењето на изложбата се присетивме на многу прекрасни моменти, многу напорни моменти за кои е даден голем труд, за неколку драги личности кои не се повеќе меѓу нас, сите преубави мигови од работилниците во Скопје, Охрид, Битола, Нови Књежевац, Врање, Лесковац, Књажевац, Риека...

На крајот од денот работилницата им изрази огромна благодарност на сите кои ја сочинуваат, кои ја сакаат, почитуваат, поддржуваат и ѝ се восхитуваат бидејќи таа постои за сите нив и бидејќи без само еден од сите ни, смислата за нејзиното постоењето ја губи вредноста.

Креативната работилница не застанува тука, на-против продолжува со поголем ентузијазам во иднина.

Честита 10-годишнина!!!

Христина П.

13. Ноемвриска награда за д-р Соња Бојаџиева

Долгогодишната соработка на „Мобилност Скопје“ со д-р Соња Бојаџиева, иницираше една извонредна идеја за реализација, односно нашето здружение да ја кандидира докторката за 13. Ноемвриска награда на Град Скопје.

Имено, Соња Бојаџиева е врвен професионалец во областа на педијатријата, добитник на огромен број престижни награди поврзани со социјалниот и здравствен живот на лицата во нашата држава и надвор од неа, активен член во повеќе асоцијации за помош и здружување на заедницата, непоправлив хуманист, дама, другар и на крај наша верна пријателка која неподдржува во голем број активности за нивно по успешно реализирање. Таквите личности за „Мобилност

Скопје“ се од огромно значење, совршено ги препознава и настојува на најдобар можен начин да ги вреднува нивните дела. За оваа цел, тимот на здружението чекаше соодветен момент за валоризација на делото на г-ѓа Соња, односно одлучи да учествува на конкурсот од Град Скопје за најзаслужни жители за 2022 година во градот и државата, насловен доделување 13. Ноемвриска награда по поводнеговото ослободување во Втората светска војна и да аплицира на него токму со историјатот на оваа заслужна дама.

Радоста беше заедничка и огромна кога ни соопштија дека од страна на комисијата, советот и градоначалничката на град Скопје, е избрана нашата кандидатка за добитничка на наградата под наслов:

„Долгогодишен придонес во здравствената заштита на младата популација и значаен придонес во хуманитарни активности“.

Церемонијата за доделување на наградата се одржа во МОБ каде што присуствуваа градоначалничката на град Скопје г-ѓа Данела Арсовска, која ги врачи наградите, добитниците на наградите, истакнати лица од градот, жители на град Скопје, посетители итн. На настанот присуствуваа претставници од „Мобилност Скопје“, кои беа во својство на кандидати и поддржувачи на добитничката и се гордеја со огромниот успех на нашата пријателка која ги понесе сите заслуги за наградата. Д-р Соња во ниту еден момент не ги штедеше своите импресии и во секој момент пред присутните во фоајето и интервјуата на медиумите, гордо и гласно говореше за „Мобилност Скопје“ како за нејзини најверни пријатели без чија поддршка со кандидатурата немаше да ја понесе оваа престижна награда.

„Мобилност Скопје“ останува посветено на сите вакви личности и дела, продолжувајќи да чекори по вистинскиот пат на успехот во своето дејствување.

Христина П.

ДОДЕЛУВАЊЕ НА ДОДАТОЦИ НА ЕЛЕКТРОМОТОРЕН ПОГОН ЗА ИНВАЛИДСКИ КОЛИЧКИ

На 3 декември 2022 година, во холот на ДХО „Даре Џамбаз“, „Мобилност Скопје“ одржа голем настан за одбележување на меѓународниот ден на лицата со инвалидност, односно свечено доделување на електромоторни додатоци за инвалидски колички.

Имено, „Мобилност Скопје“ уште на почетокот од 2022 година аплицираше на јавниот повик од град Скопје со проект насловен „Мобилна личност-успешна индивидуа“. Проектот беше создаден за целите на членовите со телесен инвалидитет, односно нивна поголема видливост преку поуспешна и независна мобилност, нивна побрга интеграција во заедница и воздигнување на социјалната компонента на лицето во општеството. Набрзо за апликацијата беше добиен позитивен одговор по кое што тој беше одобррен и

набавка на додатоците (јавен оглас во службен весник на кој се пријавуваат а потоа се врши селекција со критериуми за една кука), избор на кандидати (лица кои ги исполнуваат условите), временски рамки и сл. По изготвување на целиот проектен план се одржаа три последователни состаноки, на кои двете комисии се договорија доделувањето на уредите да биде одржано на Светскиот ден на инвалидите со намера сета церемонијата да добие вистинска димензија.

Настанот со целодневната агенда започна во 9 часот наутро. Во присуство на ортопедската кука „Славеј“, најнапред нашите членови добитници им се монтираа додатоците, а потоа им се вршеше обука за нивно користење со мини предавање за одржување. Во 10 и 30 часот пристигна градоначалничката Данела

приспособен со буџет за набавка на 10 додатоци на електромоторен погон за инвалидски колички. Одговорните за проектот од нашето здружение и членови на комисија од Град Скопје, го организираа целиот процес на одредување правилник со критериуми за апликантите (медицинска документација од специјалист за психомоторните способности на лицето, во однос со управување на помагалото, негови заложби за здружението и околината, социјален и економски статус и сл.), избор на ортопедска професионална кука за

Арсовска и неколку ТВ куки по кое што пред присутните се обратија претседателот на „Мобилност Скопје“ - Гоце Миновски, кој се заблагодари на Град Скопје, за огромната поддршка кон нашето здружение, како и на ортопедската кука „Славеј“ за навремено и професионално извршената работа и на г-ѓа Данела, која пак потврди дека секогаш ќе биде поборник за поддршка на здруженија какво што е „Мобилност Скопје“ односно:

- Квалитетните иницијативи за лицата со инвалидитет заслужуваат внимание и остварувања.

Пред медиумите, исто така, даваат свои изјави дел од чинителите на проектот и дел од добитниците кои несебично го изразија своето задоволство за добиените помагала, цврсто верувајќи дека тие ќе им го олеснат секојдневието во однос на нивната мобилност.

На крајот од настанот беше организирано дружење на кое сите присутни заеднички ги разменија

своите импресии за овој вреден проект и констатираа дека ова е еден мал сегмент во борбата на правата и потребите на лицата со инвалидност и дека не треба да се застане тука.

„Мобилност Скопје“ останува посветено на вакви проекти и продолжува да дејствува во иднина во истите насоки.

Честит 3 Декември!

Христина П.

НАГРАДНА ИГРА

Наградното прашање од минатиот број на весникот гласеше:

Проектот за инклузивни детски игралишта „Мобилност Македонија“ го спроведува заедно со Министерството за труд и социјална политика од 2012 година.

Во која општина беше реализиран проектот за инклузивни детски игралишта оваа година?

Точниот одговор на ова наградно прашање гласи:

Проектот за инклузивни детски игралишта во 2022 година се спроведе во соработка со Општина Илинден во селото Марино.

Наградата – **викенд за две лица во хотел „Цар Самуил“ во Банско, Струмица**, со платени трошоци за превоз во висина на автобуски билет, сметаме дека е доволен мотив читателите да се потрудат околу точниот одговор на наградното прашање и во поголем број да учествуваат во Наградната игра.

Во канцеларијата на „Мобилност Македонија“ пристигна само 11 писма, сите со точен одговор. Генералниот секретар на сојузот го извлече добитникот на наградата во овој број на списанието, а тоа е:

ДАНИЕЛА МИТКОВА

член на „Мобилност Велес“

Се надеваме дека интересот за наградната игра во наредниот период ќе се зголеми, а ние ветуваме дека поставените прашања ќе бидат полесни. Во овој број очекуваме одговори на што поголем број наши членови - читатели на весникот.

Донатор на оваа награда се сопствениците на хотелот „Цар Самуил“ во Банско, Струмица. Сите информации поврзани со реализацијата на наградата добитникот ќе ги добие од генералниот секретар на „Мобилност Македонија“ на телефон бр.02 3211-280.

Наградно прашање за овој број на весникот гласи:

На манифестијата „Тортијада“ оваа година победи екипата на „Мобилност Гевгелија“.

Прашањето за овој број на списанието „Мобилност“ гласи:

Темата на победничката торта беше плод од едно овошје, кое?

Сметаме дека одговорот на ова прашање не е тежок, но малку ќе Ви помогнеме со тоа што ќе Ви кажеме дека доколку сте редовен читател на весникот МОБИЛНОСТ и учествувате во работата на „Мобилност Македонија“ треба да го знаете одговорот на ова прашање.

Вашите одговори на прашањето праќајте ги во затворен коверт на адреса „Мобилност Македонија“ на ул. „11 Октомври“ 42-а Скопје, со назнака **ЗА НАГРАДНАТА ИГРА**, најдоцна до **30 Мај 2023 година**.

Право на учество имаат само редовните членови на „Мобилност Македонија“. Наградата е непренослива, односно може да ја користи само оној што ја освоил.

Почитувани читатели, Вие што го знаете одговорот на наградното прашање и кои сте оптимисти, па верувате во својата среќа, земете учество во наградната игра. Со тоа ништо не можете да загубите, а можете да добиете можност, заедно со својот пријружник, да си поминете еден прекрасен викенд во бањата Банско во Струмица.

С.Прчева

КРЕАТИВНА РАБОТИЛНИЦА ВО АСАМАТИ

Креативната работилница при „Мобилност Скопје“, во период од 17 до 22 септември 2022 година, ја одржа својата традиционална годишна работилница во Асамати. На неа зедоа учество повеќе наши членови кои активно партиципираат во нејзиното творештво додека, пак, воедено деновите тие беа помогнати од неколку членови од Битолската креативна работилница, со кои што двата града се во постојана комуникација и размена на искуства преку своите активности.

На работилницата се изработуваа и доработуваа предмети во техника декупаж и изработка од мониста, односно се создаваа дела кои беа со заедничка инспирација.

Новитет на овој настан беше прошетката и работната посета во дворот кај битолскиот креативец Никола, во село Српце - општина Могила, каде што за наша, односно заедничка среќа, по претходна покана од страна на „Мобилност Скопје“, нè посети градоначалникот на Општина Могила, господин Драганчо Саботковски со кого поминавме неколку прекрасни часа. На средбата, градоначалникот го запознавме со работата на креативните работилници и нејзините творечки вештини по што спонтано успеавме да ги презентираме истите. Од приложениот материјал, господин Драганчо беше фасциниран, потврди дека ваквите дела и заложби заслужуваат апсолутно внимание и вети дека за сите поединечни, но и заеднички проекти на „Мобилност Скопје“ со „Мобилност Битола“ во иднина, нивната Општина ќе биде со широко отворени порти.

Новите средби резултираат со нови пријателства, новите искуства носат нови креативни бранови, а новите порти нудат нови можности. Ние сме горди на

суштилната прогресивност на работилницата која се- како се темели на размената на знаења и искуства со пријателите од зратимените здруженија и токму затоа продолжуваме да го поплочуваме мозаикот на успехот.

Христина П.

МЕЃУНАРОДНА РАБОТИЛНИЦА ВО ОХРИД

Креативната работилница при „Мобилност Скопје“ со целосна поддршка од Град Скопје, „Мобилност Македонија“ и верните пријатели потпомагачи, почетокот на летото- 2022 година ја организира својата традиционална меѓународна работилница во Охрид. Овој настан прерасна во една од поголемите активности на здружението и постави високи граници за негова организација. За оваа цел „Мобилност Скопје“ аплицираше на јавниот повик во областа на труд и социјала за добивање проект базиран токму на работилницата во текот на цела 2022 година. Со помош на тој проект, оваа работилница доби поинаков сјај и понуди можност за нејзина поголема масовност. Со претходни неколку месечни подготовкви од страна на одговорните на работилницата, се постави

рамка а подоцна и агенда за нејзино одржување. Насприма текот на организацијата, таа се одржа во деновите од 25 јуни до 3 јули 2022 година, во апартманите на „Мобилност Македонија“ во Охрид. На работилницата зедоа учество вкупно 30 члена, дел од Креативната работилница при „Мобилност Скопје“ и дел од здруженијата од Србија (Јабланички округ МС здружение Лесковац, Пчињски округ МС Врање, МС Бачка и здружението од Књажевац). На осумдневниот настан се одвиваат повеќе работни и друштвено-забавни активности, кои всушност го дефинираат квалитетот и убавината на организацијата.

Во делот на работните активности, се организираат седмични креативни работилници на кои се изработуваат предмети во техника декупаж (техника со која се бојат,

сликаат, моделираат и обликуваат дрвени предмети), слики во сликарска техника со молив (бела или црна хартија за подлога на која се црта со графитен молив, а притоа и се сенча за дефинирање на контури и облик на предмети и околина на сликата), произведи во квилинг техника (со помош на специфична хартија која се рола и моделира, се формираат предметите кои се составуваат и лепат на подлога и со помош на нив се формира одредена форма односно слика) и накит од мониста (плетење со мониста и конец по шема за одреден вид накит). За изработените дела говорат фотографиите и видеозаписот од страна на ТВ Сител, а истите по завршувањето ќе бидат поставени во излогот на витрината во ДХО „Даре Цамбаз“.

Во делот на друштвено-забавните активности, гостите имаат можност да пропуштаат низ убавините на Охрид

и Охридско Езеро, да ја видат нивната автентичност и да ги почувствуваат убавините и мирисот на уникатноста на овој бисер; Се организира тура со брод од пристаништето до Св. Наум, се посетија поголем број знаменитости, топлото време изнуди повеќе членови да ги посетат плажите, не се пропуштаа вечерните прошетки долж шеталиштето, како и одржувањето на завршната гала-вечера проткаена со звуките на повеќе стари охридски и македонски песни.

„Мобилност Скопје“ останува целосно посветено на сите организации и заложби на својата Креативна работилница, при што најмногу се заблагодарува на нејзините вредни членови како и на гостите, „Мобилност МК“, Град Скопје и сите пријатели кои се секогаш безрезервно тука за нас.

Христина П.

„МОБИЛНОСТ БИТОЛА“ НА КОНСТИТУТИВНА СЕДНИЦА НА ЛЕСС – БИТОЛА

На 19 октомври 2022 година, новиот состав на Локалниот економско-социјален совет на општина Битола ја одржа првата конститутивна седница, на која присуствуваше претседателот на „Мобилност Битола“ – прим. д-р Нико Јанков. За претседавач на советот едногласно беше избрана Гордана Балтовска, претставничка на Организацијата работодавачи, вработенаво АД Стопанска банка Битола. Заменик-претседавач на ЛЕСС ќе биде секретарот на општина Битола, Борче Димитровски.

Балтовска нагласи дека ќе се залага за активно работење на Локалниот економско-социјален совет, со цел на времена и успешна реализација на целите кои ќе бидат дел од програмите, а градоначалникот Коњановски им се заблагодари на сите присутни за нивниот интерес за работа во ова тело, во кое ќе се разгледуваат важни прашања од економијата, образоването и социјалната работа, и за подобрување на можностите за социјално ранливите категории.

Раководството на ЛЕСС најави дека Советот веднаш започнува со активности, така што првата сесија

е закажана за 3 ноември, додека следната седница ќе се одржи на 16 ноември. „Мобилност Битола“ со свои претставници е дел од ЛЕСС од самите почетоци, а својот придонес ќе продолжи да го дава и во иднина. Активностите продолжуваат.

35 ГОДИНИ „МОБИЛНОСТ БИТОЛА“

На 17 декември 2022 година, во спортската сала на ЗИО (ЦСР-Битола), „Мобилност Битола“ организираше прослава по повод 35 години од основањето на здружението. Во пријатна атмосфера, нашите членови од Битола, Демир Хисар и од Ресен, гостите од „Мобилност Скопје“ и „Мобилност Штип“, заменик-градоначалникот на Општина Битола Бојан Бојкоски, директорот на ЈП Паркинзи, Горан Степановски, и повеќе наши пријатели и поддржувачи се присетија на изодениот пат во изминатите три и пол децении, како и за активностите во рамките на нашиот проект „Алтернативно туристичко искуство – алтернативно патување“, што се имплементира како дел од ИПА Интеррегпрограмата за прекугранична соработка со Грција 2014-2020 и е кофинансиран од Европската Унија и Националните фондови на земјите учеснички.

По краткиот вовед и ретроспективата од досегашните активности од страна на претседателот прим. д-р Нико Јанков, повеќе детали за тековниот проект сподели проектната менаџерка Ивона Јанкова. Како што кажува и самото име, целта на проектот е да мотивира трансформација на прекуграничниот регион во пристапна туристичка дестинација, бидејќи побарувачката за пристапен туризам постојано се зголемува, а потенцијалот го имаме и тука, само треба да го искористиме.

Во досегашниот тек на проектот, изработени се три студии за легислативата и законските обврски за пристапност, фактичката состојба на терен во Пелагонискиот регион и за насоките како да се надминат бариерите за сите лица со попречености. Секако дека тута клучна улога игра и технологијата, особено помошната технологија, чија корист

ја гледаме секојдневно сите, но заради недоволен интерес, недоволни информации и високата цена на ИКТ алатките, тие во голема мера ни остануваат недостапни. Токму затоа, работата на вакви проекти и финансиската поддршка што доаѓа со нив, е од особено значење за нашето здружение, бидејќи само така побрзо ќе стигнеме до целта.

Со овој проект, кој е пилот-проект и претставува одлична основа за понатамошен развој, ние направивме еден мал чекор кон подобрување на пристапноста до културното наследство со туристичката сигналистика за 10 најзначајни културно-историски споменици во Битола, кои се веќе предадени на Општина Битола и ќе бидат поставени пред: Хераклеја, НУ Завод и музеј, Офицерски дом, кино „Манаки“, Католичка црква, Сатот, црквата „Св. Димитрија“, Исак цамија, Јени цамија и Безистенот. Секоја од

овие сигналистики содржи дводимензионални слики за соодветната знаменитост и опис со Брајово писмо на македонски и на английски јазик, но иако е првично наменета за лица со оштетен вид, ќе биде од корист за сите. На нив е поставен и QR код, кој се скенира со мобилен телефон и води до апликација – туристички водич, каде што има краток опис, аудионарација на македонски и на английски јазик како и видео на знаковен јазик. Покрај тоа, беа изработени и печатени туристички водичи со Брајово писмо на македонски, на английски и на грчки јазик, со тактилни слики, исто така наменети за лица со оштетен вид.

Промовираните ИКТ алатки за пристапен туризам, заедно со претстојните обуки за туристички работници каде што ќе биде претставен и прирачник за осмислување и оформување туристички понуди за лица со попречености, до-

полнително ќе ја зголеми туристичката понуда во нашиот град, но и во целиот прекуграничен регион. Нам ни останува само да продолжиме да работиме и да соработуваме особено со локалната самоуправа, бидејќи без соодветна инфраструктура како основен предуслов за пристапен туризам, ниеден град нема да биде комплетно пристапна туристичка дестинација.

На своите јубилејни прослави, „Мобилност Битола“ традиционално доделува признанија и пофалници за своите најактивни членови и за успешните соработки со своите пријатели и поддржувачи. Добитници годинава беа членовите на УО: Лидија Велјановска од Битола, Роберт Ламановски од Ресен и Олга Николовска од Демир Хисар, актуелната светска шампионка Оливера Наковска-Бикова, нашиот долгогодишен пријател проф. д-р Сашо Кочанковски и ректорот на Универзитетот „Св. Климент

Охридски“ – Битола, редовен професор на ФИКТ – Битола и претседател на одборот на ГАУС Институт – проф. д-р Игор Неделковски, чија поддршка и помош во изминатите десетина години е бесценета.

Пофалници за успешна соработка, која се надеваме ќе продолжи во исто темпо и понатаму, годинава добија: сметководственото биро „Бохемија“, МНД – Битола, нашите пријатели од „Славј“ и „Медикусхелп“, како и универзитетските професори и поддржувачи на „Мобилност Битола“ – проф. д-р Марјанчо Танушевски и проф. д-р Душко Јошески.

Нека оваа прослава биде само мал вовед во идните активности на нашето здружение, со надеж дека бројот на добронамерни сојузници и пријатели постојано ќе се зголемува, и со заеднички сили ќе успееме да реализираме што повеќе од нашите програмски и статутарни цели.

Д-р Нико Јанков

СÈ ПОЧЕСТА Е ПОСЕТАТА НА МАНАСТИРОТ „РОЖДЕСТВО НА ПРЕСВЕТА БОГОРОДИЦА“ ВО СЕЛО ВЕЉУСА ОД СТРАНА НА ЛИЦА СО ПОПРЕЧЕНОСТ

Манастирот „Св. Богородица Елеуса“ се наоѓа во селото Вељуса, околу 7 км западно од Струмица, и е подигнат на бигореста карпа. Основан е во 1080 година, од сопствени средства на монахот Мануил, кој подоцна станал струмички епископ. Оваа црква го зазема едно од најзначајните места во црковната и културната историја на Македонија.

Изворно зачувана до денес, манастирот е одличен репрезентант на високите дострели на византиската сакрална уметност и архитектура во средниот век. Внатрешноста на црквичката е живописана во три временски периоди, и тоа во 1085г., 1164г. и во 19 век. Особено интересна е претставата на Исус Христос Пантократор во куполата, каде што Тој е прикажан на 12-годишна возраст, што е особена реткост! Манастирот е посветен на раѓањето на Марија и го слави празникот „Рождество на Пресвета Богородица“ (Мала Богородица) на 21 септември.

Исто така, интересно е да се спомене дека од 13 век нашиот манастир бил подреден под Света Гора, односно метох на светогорскиот манастир Иviron. Запишано е

дека во средината на 13 век во него егзистирале 23 монаси, во неговата импозантна библиотека ги имало четирите евангелија, 64 манускрипти (рачно напишани книги) и 23 икони. Денес манастирот е еден од поголемите живи манастири во Струмичката епархија, во кој живеат работат и се молат 14 монахињи од цела Македонија, Србија, Романија, Бугарија, Хрватска и Русија. Како верник од моите рани години забележувам дека манастирот од ден во ден сè повеќе е посетен од многу млади луѓе, исто така и пензионери, односно повозрасни луѓе, но и како лице со инвалидитет сè почеста е посетата на лицата со секаква попреченост. Монахињите се секогаш благи, наслеани, гостопримливи и секогаш молитвено спремни да се молат за наше здравје и просперитет. Преголема е важноста во историска смисла на „Вељушкиот манастир“, бидејќи во манускриптите се запишани сите императори кои владееле со манастирот, но и со територијата на Македонија десет века наназад, од оние кои помагале и го бранеле манастирот од нехристијанските војски, до оние кои на подмолен и варварски начин го краделе манастирот и му

ставале данок од секаков вид. И ден-денес монахињите со своите пречисти раце сами изработуваат разни чаеви, мед, сирење, кашкавал, вино и разни други производи со кои опстојува самиот манастир. Секој читател на овој текст го поканувам да го посети манастирот во Вельуса, бидејќи од него ќе излезе молитвено посилен, изолиран од световните глупости кои ни ја замајуваат свеста, и спремен за новите искушенија преку кои ќе гази со помош на СЕСТВОРТЕЛОТ!

Читајќи ги и следејќи ги предавањата на мојот херој Ник Вујиќ, сè помалку и помалку мојот ум обраќа внимание на надворешното, материјалното, створеното, туку сè повеќе ме инспирира и ме радува внатрешниот живот на секој човек. Верувањата во минатото и верувањата денес не се многу променети освен во дел од науката и образоването. Но дури и тоа се става под знак прашалник. „Убавината внатре во човекот ќе го спаси светот“, рекол еден од најголемите умови на 19/20 век Ф.М. Достоевски.

И да, така е, она мало малцинство коешто живее мирно, со чиста совест и љубов која плени со дух, сочувство, со вистина и пред сè морал. Тоа малцинство ќе биде на првата борбена линија против расипаноста на системот, корупцијата, блудот, против злото.

Љубе Лазаровски

ЗЛОУПОТРЕБНА ДОБРИНА

Неколку пати овчарчето се пошегува со селаните дека има волк и кога волкот конечно навистина дојде, никој не дојде да му помогни. – Народна приказна

Долго, навистина долго време се мислев дали да пишувам нешто за оваа многу негативна појава, која секојдневно ја гледам. За жал, почна и да станува сè почеста во практиката, а ни нанесува огромна штета на сите нас и воопшто и на целото општество. Да се злоупотреби добрината на човекот е многу лошо и нечовечки. Во нашиот народ има многу добри луѓе кои секогаш се спремни да помогнат во границите на своите можности со искрена надеж дека со својот скромен придонес му помагаат на човек во неволја. Затоа многу ме иритира кога некој таа човечка добрина и солидарност ја злоупотребува заради лукративни цели, а не за она за што се прикажува. Тоа може да доведе до ситуација кога волкот навистина ќе дојде ама никој нема да дојде да помогне како во уводот од овој напис.

Имено, сведоци сме на тоа дека во нашата држава сè почесто има апели од сите страни за тоа дека треба да му се помогни на некого кој западнал во некоја неволја, најчесто предизвикана од некоја тешка болест за која нема лек кај нас и изискува лечење во странство кое кошта многу пари а тој и неговите блискине се во можност да ги покријат трошоците. Не е мал бројот и на наши членови кои морале на ваков начин да обезбедуваат средства за да се лекуваат и да најдат спас во странски болници и установи или за набавка на некои чудотворни лекови. Знам дека давеник и за змија ќе се фати само да најде спас, но иритира фактот дека некој од тие баратели на помош и после неколку пати собрани средства за лекување и испробани разно-разни „лекарства“ и „методи“ упорно пробуваат да приберат

средства за наводно „лекување“ со сега веќе нови и револуционерни методи кои „еве уште сега и готово е ќе бидам излечен, ќе можам да одам без начија помош и ќе ми биде спасен животот“. Сите ние сакаме да има такви чудотворни методи, операции и лекови кои од нас лица со попреченост ќе направат да бидеме здрави и да живееме нормален живот. За жал, технолошкото и научно ниво во светот во овој момент не е дојдено до тој степен да прави такви чуда. Навистина дека во некој високо развиени земји имаат подобри научни методи и технологии кои овозможуваат навремено откривање и санирање на некои последици од инвалидноста, но најчесто состојбите се такви да не можат да се променат или се променуваат во незначителна мера, а тоа на лицето со попреченост многу малку ќе му ја промени состојбата и животот, воопшто.

Знам многу примери на наши членови кои очајно барајќи спас се одлучиле на ваков начин да приберат средства за да можат да се лекуваат во странство. Досега немало случај некој да се излекувал доколку се работи за тешка форма на попреченост поради трауми од незгода или тешко нервно-мускулно заболување за кое нема познат лек и метод на лекување. Единствено што горедолу успешно завршило е при набавка на некое посочено помагало. Во последно време, пак, следејќи ги социјалните мрежи и порталите на интернет сè почесто сме сведоци за афери поврзани со апелите за помош. Имено, во јавноста излегоа написи дека имало неколку злоупотреби со апелите за помош. Некој се досетиле на тој начин да приберат значителни парични средства, при што за измислен лик се составува трогателна приказна за очајна здравствена и материјална состојба и молби за помош за да се спаси животот на млад човек и се става слика од некое лице кое нема врска со апелот. Граѓани-

те, пак, сожалувајќи се на судбината на човекот, уплатуваат парични средства за некакво лекување, обично во странство, или вртат на телефонските броеви специјално отворени за донација. Некои инфлуенсери направиле истрага и утврдиле дека таква личност со такво име и презиме не постои и не се знае каде завршиле собраниите парични средства. Не ми е познато дали органите на прогонот спровеле истрага за да се утврди кој стои зад оваа измама, меѓутоа, штетата е направена со тоа што е изгубена довербата кај граѓаните кои поради ваквите измами немаат намера повеќе да помагаат дури и на ониена кои навистина им е потребна помош. Кој знае што би произлегло доколку се провери дали донираниите пари навистина завршиле за намената за која се дадени или, пак, тие се злоупотребени за сосема други намени.

Следејќи ги апелите за помош, се среќавам со баратели на помош кои лично ги познавам и им ги знам дијагнозите и маките со кои се соочуваат. Верувам дека и вие читателите, во вашите места на живеење, имате такви примери. Некои со години постојано бараат помош со апели по социјалните мрежи без некој видлив напредок во нивната состојба така што основан е сомнежот кај граѓаните дека средствата можеби се злоупотребуваат. Не треба да се злоупотребува добрината на луѓето за да не дојдеме во ситуација како во приказната на почетокот на овој напис.

Не би сакал да бидам погрешно сфатен, јас немам ништо против секој што се нашол во таква состојба да бара спас и да се надева. Надежта кај човекот е последна штоќе згасни и секој треба да се надева дека еден ден ќе биде спасен. Секој има право да испроба и нешто ново со најдобра надеж дека ќе оздрави или на подобро ќе тргне неговата судбина. Меѓутоа, девијантните појави мораат да се спречат навреме, бидејќи на овој начин губиме сите. Изгубената доверба и злоупотребената добрина на луѓето може да доведе до тоа да не им се помогне на луѓе кај кои објективно има и начин и лек за да го спасат животот и тоа е единствен начин да се лекуваат. Злоупотребата од страна на поединци, кои, за среќа, се многу малку, не значи дека генерално сите што бараат помош, нејзини и да злоупотребуваат.

Јас само апелирам до сите да не дозволиме да се направат вакви пропусти. Се надевам дека сите сме сопствени и со добра волја да помогнеме на луѓе во неволја и дека и во иднина ќе помагаме на секој што побарал помош бидејќи раката која дава не се суши. Ние треба и натаму да им помагаме на сите што тоа го побарале со најискрена надеж дека чуда сепак се случуваат. Сакаме да бидеме сведоци на такви чуда бидејќи тука се гледа раката Божја.

Миленко Фијановски

СО ПРОЕКТОТ „АЛТЕРТРИП“, БИТОЛА Е ПРВ ГРАД НА БАЛКАНОТ СО ПРИСТАПНА ТУРИСТИЧКА ПОНУДА

Со промоција на алатки за пристапен туризам, наменети за лицата со попречености, а во рамките на нашиот проект „Алтернативно туристичко искуство – алтернативно патување“ (Алтертрип), „Мобилност Битола“ ја започна серијата настани и активности со кои одбележува 35 години од своето основање. Во пресрет на Меѓународниот ден на лицата со попречености, на 2 декември во Офицерскиот дом во Битола, „Мобилност Битола“ и Фондацијата за нови технологии, иновации и трансферназнаење ГАУС Институт – Битола, направија Битола да биде првиот град

во регионот (и пошироко) што има туристичка понуда пристапна за лицата со попречености.

Станува збор за туристичка сигнallитика за 10 најзначајни културно-историски споменици во Битола, наменета за лица со попречености, кои беа предадени на Општина Битола за да ги постави на пристапни локации пред соодветните знаменитости; апликација за мобилни уреди – туристички водич за Битола за лица со попречености и печатен туристички водич на македонски, на англиски и на грчки јазик, со Брајово писмо, наменети за лицата со оштетен вид.

„Тактилна сигналистика, која се состои од табли, овозможува слепите лица преку допир да прочитаат како изгледа културно-историскиот споменик. Воедно, тука е и туристичкиот водич за Битола, напишан на Брајово писмо со тактилни слики, преку кои лицата со оштетен вид можат да прочитаат за културно-историските споменици и трето најсовремена мобилна апликација за паметните уреди преку кои сите лица со попречености кога се наоѓат во близина на овие културно-историски споменици ќе добијат зависно од нивната попреченост информација за објектот колку е пристапен, колку ката има, до каде можат да се качат и слично“, рече ректорот на Универзитетот „Св. Климент Охридски“ – Битола, проф. д-р Игор Неделковски, кој воедно е и идеен творец и проектант на алатки-табли за пристапен туризам.

Градоначалникот на Општина Битола, прим. д-р Тоњановски, посочи дека градот Битола добива нови можности за претставување на најважните културно-историски споменици до лицата со попреченост, што истовремено е и поддршка на културно-туристичката промоција на градот.

„Водејќи се од својата програмска заложба за транспарентност и достапност, како и од програмата за социјална заштита, општина Битола ја поздравува реализацијата на проектот и ќе овозможи поставување на новата туристичка сигналистика, во согласност со дополнувањата кои ќе бидат направени во програмата за урбана опрема и одредените 10 микролокации. На овој начин, овозможува-ме функционална соработка на локалната самоуправа и

невладиниот сектор со цел реализација на нови проекти кои ќе донесат подобри услови за сите наши сограѓани“, додаде тој.

Прим. д-р Нико Јанков, еден од основачите и претседател на „Мобилност Битола“, изрази задоволство што резултатите од проектот се реализираат во текот на јубилејната 35. година од основањето на Здружението. „Во изминатите три и пол децении, изодевме трнлив пат и направивме неколку заеднички чекори за подобрување на пристапноста. Но, за одење имаме уште многу, а до целта ќе стигнеме побрзо и полесно само ако дејствуваате заедно. Се надевааме дека со овој проект уште повеќе ќе ја подигнеме свеста за потребата за поголема пристапност, во секоја смисла на зборот, особено откако во текотна пандемијата, сите на своја кожа осетивме како е да си затворен дома, со ограни-

чен пристап до места и активности, што повеќето од нас ги земаме здраво за готово“, додаде д-р Јанков, нагласувајќи дека попреченоста, привремена или трајна, може да ја има секој. „Пример за тоа сум и јас. Во мојот 43-годишен работен век како специјалист ортопед, оперирајќи стотици колена, колкови, препишувајќи помагала и терапии, за еден ден и јас да ‘легнам под нож’ и да добијам вештачко колено“, заклучи претседателот на „Мобилност Битола“.

Експертот и создавач на алатките за пристапен туризам, м-р Јове Парговски, детално ја објасни употребата на овие алатки, и додаде дека тие ќе ни бидат од корист на сите, а особено на туристите што обично пристигнуваат на паркинг отспроти НУ Завод и Музеј – Битола, од каде и што почнува турата. „Прва точка во оваа тура е Музејот, па потоа продолжува долж целиот Широк Сокак, опфаќајќи ги Офицерскиот дом, кино „Манаки“, Католичката црква, Саат-кулата, Црквата „Св. Димитрија“, Безистенот, Јени џамија и Исак џамија. Покрај овие културно-историски споменици, опфатен е и античкиот локалитет Хераклеја“, објасни м-р Парговски.

Особено задоволство од беспрекорната изработка изрази Весна Софонијевска, физиотерапевт и лице со оштетен вид, членка на Здружението на слепи лица – Битола, која пред присутните ја демонстрираше употребата на овие алатки. „Секој човек, без оглед дали гледа или не, има

различни доживувања за една иста работа. Јас сум воодушевена од фактот што алатките се изработени на начин што е пријатен на допир и лесен за читanje и доживување на претставените културно-историски споменици“, рече Софронијевска.

За настанот да биде пристапен за сите, КИЦ Битола, кој раководи со Офицерски дом, ја искористи пригодата да го промовира лифт-карот, а благодарение на НУ Завод и Музеј – Битола, на влезот беше поставена и нивната мобилна рампа, која ни ја позајмила за оваа пригода, уште еднаш докажувајќи се како општествено одговорна институција.

Меѓу присутните на промоцијата беше и д-р Иrena Ружин, која повеќе години активно придонесува за подобрувањето на пристапноста до културното наследство за лица со попречености, и е експерт во нашиот проект, како и повеќе членови на „Мобилност Битола“, членови на Здружението на слепи лица – Битола, претставници на други

граѓански здруженија, како што се нашите пријатели од Центарот за човекови права „Амос“, претставници на Министерството за локална самоуправа од Антена – канцеларијата во Битола, претставници на медиумите и други добронамерни сограгани.

Промоцијата на алатките за пристапен туризам е дел од проектот „Алтернативно туристичко искуство – Алтернативно патување“, кој „Мобилност Битола“ го имплементира во рамките на ИПА Интеррег Програмата за прекугранична соработка „Грција – Република Северна Македонија 2014-2020“, и е кофинансиран од Европската Унија и Националните фондови на земјите учеснички. Целта на проектот е да мотивира трансформација на една територија во инклузивна и пристапна туристичка дестинација, како и да го поддржи одржливиот развој на туризмот за природното и културното наследство во прекуграничниот регион.

Д-р Нико Јанков

ПРОМОЦИЈА НА „КОМПАС“ ПОД МОТОТО „ДА МУ ДАДЕМЕ ЖИВОТ НА МАКЕДОНСКИОТ КОМПАС“

Во целосна организација на Центарот за човекови права „АМОС“ од Битола, на 14 септември се одржа промоцијата на македонското издание на прирачникот за образование за човекови права за млади „Компас“, кое го издава Советот на Европа. Следејќи ги своите заложби, АМОС направи капитално дело, односно издавањето и промоцијата се резултат на дведецениска работа. Овој прирачник е издаден на 31 јазик (сега и на македонски), и ги опфаќа сите аспекти на човековите права и начините како младите најдобро да се образуваат и да се запознаат со човековите права, вклучувајќи ги правата на лицата со инвалидност (попреченост) во контекст на глобалните теми за човекови права.

Инаку, овој прирачник е напишан од меѓународен тим, под покровителство и целосна поддршка од Советот на Европа. Првото издание е објавено во 2002, а последното дополнето и ревидирано издание е од 2020 година,

преведено од тимот на АМОС. За Република Северна Македонија следува вовед кој заедно со прирачникот за образование за човекови права за деца - „Компасито“, Живеење во демократија и Како сите наставници можат да го поддржат граѓанското и образоването за човекови права : рамка за развивање на компетенции, „Компасот“ ги насочува напорите образоването за човекови права да се спроведува од најраните години – градинка, основно, средно, високо образование – средина.

Како претставници на „Мобилност Битола“, на промоцијата присуствуваа претседателот прим. д-р Нико Јанков и Ивона Јанкова, вонредна членка и менаџерка на проектот „Алтер трип“, која исто така учествуваше и во националната обука за едукатори за човекови права. Присутна беше и нашата членка Симона Јовевска како претставничка на Општина Битола.

„МОБИЛНОСТ БИТОЛА“ НА ЈАВНА ДИСКУСИЈА НА ТЕМА „УРБАНА МОБИЛНОСТ“

На 3 ноември 2022 година, во хотел „Милениум“, се одржа јавна дискусија на тема „Урбана мобилност – можности, практики и одржливи проекти“, во организација на МКЦ и Општина Битола, а во рамките на проектот „Унапредување на социјалниот дијалог во заедницата“, поддржан од Меѓународниот институт „Олоф Палме“ од Шведска, како дел од програмата на општина Битола за прослава на 4 Ноември, Денот на ослободувањето на Битола. Како претставник на „Мобилност Битола“ и член на ЛЕСС – Битола учествуваше претседателот прим. д-р Нико Јанков. Воведното обраќање го имаше заменикот-претседавач на ЛЕСС – Борче Димитровски, кој се осврна на имплементацијата на проекти и одржливи решенија

жење низ целата земја, а потоа и на Националната стратегија за изедначување на правата на лицата со инвалидност 2010-2018, каде што е наведено дека „мобилноста и пристапноста се основни предуслови за спроведување на сите активности во секојдневното живеење на лицата со инвалидност“. Во периодот на Стратегијата, една од најважните задачи требаше да биде промовирањето на „Универзалниот дизајн“, а како носители на мерки во оваа насока требаше да бидат соодветните министерства (за транспорт и врски, за образование и наука и за информатичко општество) ВО СОРАБОТКА СО ЕДИНИЦИ НА ЛОКАЛНАТА САМОУПРАВА. Меѓу мерките што требаше да се преземат се и воспоставување на опкру-

во областа на урбаната мобилност во Битола, а по него говореа проф. д-р Никола Крстаноски од Техничкиот факултет („Битола – како до одржлива мобилност?“), дипл. инж. арх. Благојче Цветковски и дипл. сообраќаен инженер Tome Кукановски од ЈП за урбанистичко планирање, проектирање и инженеринг, а искуства споделија и дипл. инж. арх. Снежана Домазетовска од одделението за урбанистичко планирање од Општина Центар (Скопје) и Душан Петриќ од Општина Стари Град, Белград (Србија). Модератор на дискусијата беше Стево Башуровски.

Со оглед на краткото време за излагање, најдетално зборуваше проф. Крстаноски од Техничкиот факултет, кој се осврна на сите елементи од сообраќајот и беше единствениот кој (барем накратко) ги спомна архитектонските бариери и важноста за нивно отстранување. Во текот на дискусијата што следеше, на таа тема подетално зборуваше претседателот на „Мобилност Битола“, цитирајќи извадоци од експертските студии изработени во рамките на нашиот проект „Алтернативно туристичко искуство – алтернативно патување“.

Имено, бидејќи мобилноста на лицата со инвалидност речиси и ќе ја немаше на дневен ред, д-р Јанков започна право со уставното право на сите граѓани за слободно дви-

жување пристапно за лица со инвалидност со примена на начелата на универзалниот дизајн, овозможување пристапност на превоз, примена на современи технологии и сл.

Во заклучните согледувања на иницијалниот извештај на Република С Македонија од страна на Комитетот за правата на лицата со попреченост на ООН од 2018 година, во однос на Пристапноста, чл. 9 од Конвенцијата на ООН, Комитетот забележал дека нашата легислатива обезбедува систематизиран и сеопфатен период до правото на физички пристап, но изрази загриженост, меѓу другото, дека НЕМА СПЕЦИФИЧНИ И ЕФЕКТИВНИ МЕРКИ И САНКЦИИ ЗА ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА НА ЛЕГИСЛАТИВАТА и дека нивото на соработка меѓу владините институции и организациите на лица со попреченост во однос на имплементацијата и евалуацијата на стандардите за пристапност е минимална. Во препораките за остварување на Целите за одржлив развој на ООН, од Агенцата 2030, Комитетот препорачува, меѓу другото, Република С Македонија да ја разгледа својата легислатива со цел ДА ОБЕЗБЕДИ ЗАДОЛЖИТЕЛНА ПРИМЕНА НА СТАНДАРДИТЕ ЗА ПРИСТАПНОСТ во сите области.

Д-р Јанков ги спомна и Целите и начелата на Законот за урбанистичко планирање, меѓу кои е и надминување

то на урбаниите бариери на лицата со инвалидност. Во тој контекст го прочита извадокот од теренската студија од нашиот проект, изработена од д-р Ирена Ружин, која прашаше анализа на пристапноста во туристичките објекти низ Пелагонискиот регион. Таа направи општа проценка на улиците, тротоарите, парковите и забележа дека: „направена е минимална интервенција во однос на пристапноста, односно може да се констатира дека состојбата не е добра. Семафорите немаат звучна сигнализација, постојат голем број на необележани пречки во движењето. Автобуските станици се делумно пристапни, како и железничката станица во Битола која има рампа, но пристапот до пероните е отежнат.“ Како заклучок на своето излагање, претседателот на „Мобилност Битола“ нагласи дека колку и да се пристапни поединечните објекти/институции/локации, ПРЕДУСЛОВ за да се стигне до нив е пристапна инфраструктура со универзален дизајн, бидејќи „Луѓето не се со попреченост, градовите се“.

Во дискусијата учествуваа и Виктор Илиев од „Битола на точак“, кој ја нагласи потребата од велосипедски патеки, како одлична алтернатива за градски превоз, со што би се намалило и загадувањето (што исто така беше тема на дискусија), а потоа се вклучи и проф. д-р Васка Атанасова, дипломиран сообраќаен инженер и редовен професор на Техничкиот факултет во Битола.

Непроченото движење низ градот е проблем што ги засега сите, а уште повеќе лицата со телесна инвалид-

ност, но и оние со намалена или отежната подвижност (привремена или трајна), стари лица, родители со колички, деца... Се надеваме дека нашите забелешки и насоки ќе бидат искористени при подготвувањето на проекти и планови за урбанистичко планирање, особено во деталниот урбанистички план на Битола. Ние остануваме на располагање за секакви консултации.

Д-р Нико Јанков

ЈУБИЛЕЈОТ 35 ГОДИНИ И ПРОЕКТОТ „АЛТЕР ТРИП“ НА „МОБИЛНОСТ БИТОЛА“ ПРОМОВИРАНИ ВО УТРИНСКАТА ЕМИСИЈА НА МРТ

На 22 декември 2022 година, благодарение на нашата членка Лидија Велјановска, во утринската програма „Македонија наутро“ на првата програма на националниот сервис МРТ, гостуваше претседателот на „Мобилност Битола“ – прим. д-р Нико Јанков, кој се осврна на активностите на здружението во изминатите 35 години, како и за патот кој допрва треба да се изоди. Во 15-минутниот разговор се вклучи и Ивона Јанкова, вонредна членка на „Мобилност Битола“ и менаџерка на проектот „Алтер трип“, објаснувајќи ги деталите за алатките на пристапен туризам, нивната намена и за очекувањата од резултатите што ќе произлезат од овој проект.

Целото гостување е прикачено на официјалниот канал на емисијата „Македонија наутро“ на Јутјуб, а видеото е насловено „БИТОЛА - ПРВ ГРАД ВО РЕГИОНТО СО ТУРИСТИЧКА ПОНУДА ЗА ЛИЦАТА СО ПОПРЕЧЕНОСТ“.

БИТОЛА - ПРВ ГРАД ВО РЕГИОНТО СО ТУРИСТИЧКА ПОНУДА ЗА ЛИЦАТА СО ПОПРЕЧЕНОСТ

Makedonija Naутро
334 subscribers

Subscribe 1 Share Save

ОНОТ СО ТУРИСТИЧКА ПОНУДА ЗА ЛИЦАТА СО ПОПРЕЧЕНОСТ“.

Д-р Нико Јанков

„МОБИЛНОСТ БИТОЛА“ НА МУЛТИСЕНЗОРНА ИЗЛОЖБА „МУЗЕЈ ЗА СИТЕ“

На 25 ноември 2022, во малата сала на НУ Завод и музеј – Битола, се одржа мултисензорната изложба насловена „Музеј за сите“, под мотото „Сликите можат да се допрат, сликите зборуваат“, на која беа презентирани 16 предмети од постојаната поставка на Битолскиот музеј од секој период на д-р Ирена Ружин и м-р Јове Парговски. На изложбата присуствуваа голем број посетители, меѓу кои и градоначалникот на Општина Битола, Тони Коњановски, децата од Заводот за рехабилитација на деца со оштетен слух и говор „Кочо Рачин“ – Битола, како и претседателот на „Мобилност Битола“, прим. д-р Нико Јанков и менаџерката на проектот „Алтер трип“, Ивона Јанкова.

Авторите на изложбата се ангажирани како експерти и во нашиот проект. Д-р Ружин ја изработи теренската студија за актуелната состојба со пристапноста во туристичките објекти и локалитети во Пелагонискиот регион, а м-р Парговски работи на туристичката сигнализика, што ќе биде поставена пред 10 позначајни културно-историски споменици во Битола, чија промоција е закажана за 2 декември во Офицерски дом.

Претставниците на „Мобилност Битола“ ја искористија пригодата да поразговараат за идни соработки за зголемување на пристапноста до културното наследство, но и низ целиот град. Активностите продолжуваат.

ГОДИШЕН ИЗЛЕТ НА „МОБИЛНОСТ СКОПЈЕ“ И ПРИЈАТЕЛИТЕ

Во пауза од две години, поради пандемијата што го завладеа светот, организирањето и одржувањето на активностите на „Мобилност Скопје“, предвидени во годишната програма, беа откажани, одложени или алтернативно изведени. Една од тие активности е годишниот излет на кој членовите масовно излегуваат да се дружат, да се рекреираат и забавуваат. Со оваа активност се става круна на социјалните придобивки кои се една од неколкуте компоненти од постоењето на здружението.

Оваа 2022 година настаниите го вратија својот сјај и повторно се возобновија содржините со физичка интеракција на членовите.

По тој повод на 2.10.2022 година, во ресторан „Потковица“ -населба Хиподром, се организира еднодневно дружење на членовите со пригодна прослава за денот. Локацијата беше внимателно одредена бидејќи таа ги задоволуваше сите потреби на лицата со инвалидност(мирна локација понастрана од градот, пристап до и во ресторанот, пространа околина во природа, непосредна близина до коњичкиот клуб и терените на клубот, прекрасни домаќини...).

На излетот присуствуваа повеќе од 90 члена на „Мобилност Скопје“ и „Мобилност“ Македонија(„Мобилност Штип“, „Мобилност Велес“, „Мобилност Битола“ и „Мобилност Струмица“), нашите верни пријатели од Ортопедската куќа „Славеј“, доктор Соња Бојациева, г-ѓа Зорана Костовска, господин Петар Гргиевски, градоначалникот

на Општина Гази Баба-Бобан Стефковски и менаџерката на Музејот на македонската борба-Ана Вишинова.

Убавото есенско сонце и шареноликоста на есенските бои, во кои беше обоена околнината на објектот, вешто изведената хортикултура на дврот, звуките на групата „Адреналин“, вредниот персонал и совершената организација, придонесоа присутните да поминат прекрасен ден полн со наслади, весели лица, воздишки и многу дружење.

Незаборавните мигови на членовите при ваквите настани, за „Мобилност Скопје“ секогаш биле единствен мотив истите да се организираат на високо ниво, но се и предизвик тоа дополнително да се вложува за слични идни настани кои се неопходни за социјалниот живот на своите членови.

Христина П.

КОНЦЕРТ НА ГРУПАТА „МЕМОРИЈА“

По пауза од пет години, групата „Меморија“ го организираше својот вторлегендарен концерт на деценијата. Тој беше долго најавуван и за неговата организација групата и нивниот лидерски тим вложи огромни напори концертиот да ги задоволи сите побарувања еднакви на големите светски концерти. Во тие заложби за првпат во македонската историја на организирани концерти беше овозможена соодветна пристапност за инвалидизирани лица со целосно протоколарна поддршка на ВИП посетители.

Имено, вредниот тим на „Мобилност Скопје“, во тесна соработка со групата и нивниот менаџер Петар Ѓорѓиевски-Камиказа, направија договор околу сите предиспозиции за пристапноста на настанот, односно поставување платформа на две нива со специфицирана висина и широчина, соодветна за лица во седечка положба, односно лица во инвалидски колички, посебен влез, бесплатни 80 влезници за членови и нивни придружници, медиумска презентација и слично.

Интересот за овој музички настан и беспрекорната организирана пристапност измами голем број наши членови да присуствуваат на тој спектакл.

На 11 јуни во салата „Борис Трајковски“, со почеток во 19 часот, започна долго очекуваниот концерт на „Меморија“ и пријателите. Осумдесетте члена на „Мобилност Скопје“ достоинствено и крајно комфорно ги зазедоа позициите. Тие имаа ексклузивитет да добијат шанса за неповторлива ноќ и забава за паметење. Концертиот изобилуваше со голема концентрација на музика, забава, танцување, емоции, дружење, восхити, љубов, шарм, адреналин, силен звук и многу rock&roll.

Се пееја безвременски македонски хитови, се пееја песните на „Меморија“ (Снежана, Нена, Оган под звездите,

те, Дирлада, Македонија...), Нексттајм (Ја излези Гурѓо), Морал (Неправда), Ласт експедишн (Шофер), Конкорд (Високи штикли и црни чорапи), Парни вальјак и Аки. Посетителите пееја во еден глас со Ристо и Поце а играа во ист ритам и тон со звуките на гитарите, клавијатурите и лимените инструменти на музичарите.

За оваа бесплатна годишна терапија, посебна благодарност му даваме на хуманиот Петар и групата „Меморија“, кои дадоа огромна важност со почит кон нашето здружение и го респектираа секој наш член со сите почести на примарни гости на настанот.

-Велат хуманоста е тивка и се појавува невидливо...да таква е хуманоста, но ние сме доволно гласни и видливи за да аплаудираме и пееме на нивните хитови.

БЛАГОДАРИМЕ „Меморија“ од името на „Мобилност Скопје“, тута сте вие за нас, но и ние за вас!

Христина П.

МОБИЛНОСТ СКОПЈЕ НА КОНЦЕРТ НА ГРУПАТА „NEXT TIME“

„Мобилност Скопје“ во соработка со одговорните од продуциската куќа за организација на концертот на групата NextTime, за своите членови приреди вечер за паметење соубава забава, бесплатни билети и комплетна пристапност.

Имено на 18 декември, со почеток во 21 часот, во салата „Јане Сандански“, групата NextTime повод 15-годишнината од нивното егзистирање на сцената го одржа својот спектакуларен концерт. Младите некогаш ентузијасти, а сега сериозни двигатели на музиката, браќата Мартин и Стефан се артисти кои на македонската музичка сцена ѝ дадоа широка димензија и ја продуховија старата македонска традиционална песна со интензивен модерен призвук. Нивните уникатни вокали и музички способности како и моќните видеоспотови, последната деценија ја обележаа на сите полиња; музичките плеј-листи, ТВ и радио-музичката сцена, настапи во живо на сите културни настани низ државата ...по кое што преработените традиционални македонски песни на секој јавен настан и во сечии дом

постанаа химни(Ја излези Гурѓо, Слушам кај шумат шумите Кога падна на Пирина, Налеј налеј...)

Концертот беше со високо софицицирана сцена, аудио и визуелна поддршка како и внимателно изработена иконографија на македонската историја и традиција. Членовите на „Мобилност Скопје“ имаа ексклузивна можност да го доловат концерти во ВИП ложата и да уживаат во секој негов момент. Тие се забавуваа, пееа, аплаудираа, играа и разменуваа импресии со секоја претходна и следна песна. Концерти заврши негде пред пол-

ноќ, а публиката си замина побогата за уште едно културно издание за паметење.

Здружението преку ваков тип на настани продолжува да цели длабоко кон придобивките на своите членови во сите области на секојдневието, но секако главниот акцент го става на неговата социјализација, културно издигнување на индивидуата и автоматски создавање психолошки здрава личност.

-Се гледаме на следен концерт!

Христина П.

„МОБИЛНОСТ СКОПЈЕ“ НА КОНЦЕРТ НА ДНК!

Одбележувањето на Меѓународниот ден на лицата со инвалидитет-3 Декември 2022 година, „Мобилност Скопје“ го заокружи со вечерната забава од прекрасниот концерт на групата ДНК(Andrej и Pancho). Концертиот беше организиран во салата „Борис Трајковски“, по повод нивниот 20-годишен јубилеј, на којшто повеќе од 30 наши членка имаа можност да бидат дел од спектаклот за кој менаџерскиот тим на групата максимално се потруди да обезбеди пристојни услови. Имено, лицата со инвалидност имаа пристап и комфорна зона и со тоа постигнаа еднаквост со присутните во салата во однос на доживувањето на забавата што ја приреди групата преку нивните хитови, незаменливиот музички бенд, прекрасните вокалисти-гости и унијатните придружни вокали.

На половина од концертиот Pancho и Andrej се обратија до нашите членови со огромно поклонување и незаменлив поздравен говор по коешто следуваат силни аплаузи и овации. По завршувањето на концертиот, присутните си заминаа полни со импресии и насмевки, но и со засипнати грла, повторувајќи дека ваквите настани-концерти за нас се неопходно уживање.

Лидерскиот тим на „Мобилност Скопје“ им се заблагодарува на хуманите Andrej и Pancho (ДНК) и нивниот менаџерски тим за слободните влезници и целосната почит кон наси ветува дека понатаму останува на линијата во пронаоѓање контакти за организирање концерти, работилници и секаков вид настани за своите членови.

Христина П.

НОВОГОДИШНА ПРОСЛАВА НА „МОБИЛНОСТ СКОПЈЕ“ ВО ХОТЕЛ „КОНТИНЕНТАЛ“

По неколкугодишна пауза за одржување настани со физичко присуство поради светската пандемија, оваа година „Мобилност Скопје“ со радост го возобнови организирањето на новогодишно прославување.

Имено, по претходен договор на членовите од Управниот одбор на „Мобилност Скопје“, на 25 декември во хотел „Континентал“, во период од 12 до 17 часот, се организира и одржа предновогодишната прослава. На прославата учествуваа повеќе од 70 членови на здружението и нивни придржаници, гости од здруженијата низ „Мобилност Македонија“, здружението за МС од Врање и Лесковац, како и неколку негови верни пријатели и поддржувачи во работењето низ годините.

Веселбата помина во извонреден амбиент. Присутните се забавуваа, се дружеа и се опуштија заборавајќи за миг на турбулентното секојдневје. Главниот „виновник“ за новогодишната еуфорија во салата беше групата „Круна“, која со звуките на нивните инструменти и грла создадоа прекрасен ден за паметење. По завршување на настанот, присутните беа полни со импресии и насмевки за весело поминатиот ден, верувајќи дека идните новогодишни прослави ќе продолжат непречено и членовите со нетрпение ќе ги очекуваат.

СРЕЌНА НОВА 2023 година, многу здравје, среќа и убави моменти!

Христина П.

„МОБИЛНОСТ БИТОЛА“ НА КОНЦЕРТ НА ГРУПАТА „МЕМОРИЈА“ ВО БИТОЛА

Со концерт на групата „Меморија“ беше означен крајот на годинашното битолско културно лето „Бит-фест 2022“, а вредниот тим на „Мобилност Битола“, во соработка со „Мобилност Скопје“ и еден од членовите на култниот рок-бенд – Pero Ѓорѓиевски Камиказа, обезбеди 50 влезници за нашите членови, кои можеа од првиот ред да уживаат во музичкиот спектакл.

Првично закажан за 31 август, поради временските услови, настанот се одржа на 3 септември, во ракометното игралиште во Битола, со почеток од 19:30 часот. Членовите на „Мобилност Битола“ имаа предност да влезат и да се сместат први, точно пред бината каде што свиреше бендот. Иако со минимални пропусти, организацијата беше солидна, а нашите членови се забавуваа со безврменските хитови како што се „Македонија“, „Оган под

свездите“, „Нена“, „Со високи штикли и црни чорапи“ и многу други.

Оваа заедничка иницијатива е за поздрав и се надеваат дека организаторите на сите културни настани ќе го следат овој пример и ќе се потрудат да ги направат сите вакви настани пристапни за секого. Активностите продолжуваат.

Д-р Нико Јанков

„МОБИЛНОСТ БИТОЛА“ ГИ ОДБЕЛЕЖА 3 И 4 ДЕКЕМВРИ

На 4 декември 2022 година, во спортската сала на ЗИО, „Мобилност Битола“ за своите членови организираше прослава по повод Меѓународниот ден на лицата со инвалидност – 3 Декември и Националниот ден на лицата со телесен инвалидитет – 4 Декември. Дружењето во пријатна атмосфера беше дополнето и со натпревар во пикадо, во машка и во женска конкуренција, а за најдобрите следуваа и симболични парични награди, и тоа по 500 денари за првопласираните, по 300 денари за второпласираните и по 200 денари за третопласираните.

Во женската конкуренција, најдобар успех постигна Лидија Велјановска, втора беше Василка Кулуковска, а трета Наташа Црвенковска, додека кај мажите триумфираше Живко Петроски, на второто место се најде Митко Фидановски, а на третото Кире Ангелковски.

Настанот беше одличен вовед за претстојната прослава по повод 35 години од основањето на „Мобилност Битола“, која ќе се одржи на 17 декември 2022, но и како загревање за празничната сезона и дружбите што ќе ни продолжат по пауза од две години.

Д-р Нико Јанков

НОВОГОДИШНА ЗАБАВА НА „МОБИЛНОСТ БИТОЛА“

По пауза од две години, „Мобилност Битола“ повторно организираше новогодишна прослава за своите членови и пријатели, која се одржа на 24 декември 2022 во ресторанот „Гlamur“ во близина на Битола. Меѓу седумдесетината присутни на забавата беа наши членови од Битола, Демир Хисар и Ресен, членови од „Мобилност Скопје“, „Мобилност Штип“ и „Мобилност Гевгелија“, како и наши пријатели и поддржувачи на здружението, вклучувајќи го ректорот на битолскиот Универзитет „Св. Климент Охридски“, проф. д-р Игор Неделковски.

Имајќи ја предвид долгата пауза поради коронавирусната пандемија, ваквите дружења и тоа како ни недостасуваа, затоа и радоста и задоволството беа уште поголеми. Дружбата започнаа во 11 часот и продолжи до доцна попладното, а пријатната атмосфера беше з bogатена со вкусна храна, одлична музика, игра и песна.

Со оваа прослава практично ги заокруживме активностите за нашата јубилејна 35. година, за во Новата 2023 со уште поголем елан да продолжиме со што е можно повеќе активности и остварување на што повеќе програмски и статутарни цели. На сите наши членови, наши пријатели и членови на сите здруженији членки на „Мобилност Македонија“ им посакуваме среќни и благодатни празници, и добра мисла и добро здравје да ги следи во текот на целата година!

Д-р Нико Јанков

КВАЛИФИКАЦИИ ЗА КВИЗ

На 12 септември 2022 година, во просториите на „Мобилност Битола“, со почеток во 17 часот, започнаа квалификациите за квизот кој секоја година го организира „Мобилност Македонија“ и каде што учествуваат членови од сите здружени членки на Сојузот. Настанот беше најавен на нашата страница на Фејсбук, но интересот кај нашите членови не наиде на поголем одлив. Овој загрижувачки тренд продолжува и е присутен веќе неколку години, и покрај тоа што „Мобилност Битола“ има многу квалитетни квизации, но во последно време не доаѓаат. Ако порано требаше да ги резредуваме, сега сликата е сосема поинаква.

Сепак, процедурите се запазени, а на Николче Станојовски, Кире Ангелковски

и Стеван Цветановски им посакуваме мирен натпревар и добар пласман, нека ги следи знаење и среќа!

Д-р Нико Јанков

ТРАДИЦИОНАЛЕН ИЗЛЕТ НА „МОБИЛНОСТ БИТОЛА“

На 25 септември 2022 година, „Мобилност Битола“ го организираше традиционалниот излет во с. Болно, Ресенско. Поаѓањето беше договорено во 9 часот, пред просториите на здружението (ЦСР-Битола), а дел од членовите се придружија кај „Веро“ и во Ресен. За превоз традиционално беше задолжен тимот од „Бобитурс“ од Битола.

Целодневната дружба на околу 50 членови и гости од „Мобилност Скопје“ започна со срдечен пречек од „Чукињата“ во манастирот „Св. Наум“ во с. Болно, и продолжи со ресенски специјалитети, убаво сончево време и музика во изведба на нашите членови. За вкусниот ручек се погрижија нашите пријатели од „Стар сокак“, со квалитетна и брза услуга по пристапни цени.

ПРОСЛАВА НА СТАРА НОВА ГОДИНА - ВАСИЛИЦА 2023

По пауза од две години, „Мобилност Битола“ повторно организираше прослава по повод Стара нова година или Василица, која се одржа на 12 јануари 2023, во просториите на здружението. На прославата што започна во 17 часот се собраа триесетина членови и традиционално го завртија парето. Овојпат најсреќна беше нашата членка Менка Ристевска, на која ѝ посакуваме среќна и бериштетна година, многу здравје и успех.

Доброто расположение траеше до вечерните часови, докажувајќи дека ваквите дружења ни недостасува на сите, па се надеваме дека годинава ќе имаме уште многу поводи за дружење.

Д-р Нико Јанков

Излетот беше збогатен и со натпревар во пикадо, во машка и во женска категорија, со симболични парични награди и тоа по 700 денари за прво место, 500 денари за второ место и по 300 денари за трето место. Во машката категорија триумфираше Дарко Спирковски, втор беше Живко Петроски, а трет Александар Стојаноски, додека кај жените најдобар успех постигна Гордана Пешевска, втора беше Билјана Поповска и трета Зорица Арсовска.

Дружењето заврши во попладневните часови и кај 16 часот сите задоволни тргнаа за дома, побогати со уште едно дружење исполнето со мигови за паметење.

Д-р Нико Јанков

ОЛИВЕРА НАКОВСКА БИКОВА – СВЕТСКА ПРВЕНКА ВО ПАРА СТРЕЛАШТВО

Од 03-18.11.2022 година, во Ал Аин, Обединети Арапски Емирати, се одржа Светското првенство во парапараштво на кое учествуваа и македонските параолимпијци: Оливера Наковска Бикова, Ванчо Карапилов и Александар Јовановски, предводени од нивнот тренер и поранешен параолимпиец Бранимир Јовановски и асистентот, Драган Дојчиноски.

На Светско првенство учествуваа 267 стрелци од 54 држави од сите континенти, во 27 спортски дисциплини, што го дефинира најголемото во историјата. Беа поделени 31 директна квота за Париз 2024, од кои 12 во пиштолски дисциплини, каде што настапуваат нашите стрелци и благодарејќи на одличниот настап на Оливера Наковска Бикова, освојија една од нив.

Прва на првенството настапи Оливера Наковска Бикова во дисциплината П3-Спорт пиштол 25м, и тоа на 06.11.2022 година во прецизна стрелба, и на 07.11.2022 во брза стрелба. За жал, и поред сите квалитети кои ги поседува, Оливера не успеа да се пласира меѓу првите 8 напреварувачи освојувајќи го на крај конечното 19-то место со резултат од 550 кругови. Едноставно не одеше, не се наместила коцките и очекуваната квота за Париз од оваа дисциплина остана далеку зад нас.

На 10.11.2022 година на програмата на Светското првенство во стрелаштво во Ал Аин беше дисциплината воздушен пиштол мажи 10 м. во која настапија и нашите стре-

лци Ванчо Карапилов (во првата партија) и Александар Јовановски (во втората партија). Во конкуренција на 52 напреварувачи, Александар Јовановски со резултат од 544 кругови го освои 34-то место, додека Ванчо Карапилов со резултат од 540 кругови го освои 41-то место. Очекувавме малку повеќе кругови од нашите напреварувачи, меѓутоа тие на првенството стрелаа само една дисциплина (зарди неостварени минимум норми во другите две) што дополнителни го зголеми притисокот врз нив. И двајцата направија по неколку грешки во основниот дел на мечот и не успеа да стрелаат во својот оптимум кој во тој момент очекувавме да биде помеѓу 550 и 555 кругови. По завршување на нивната дисциплина, Александар и Ванчо уредентата го напуштија Ал Аин и заминаа на пат за дома.

На 11.11.2022 година Оливера настапи во дисциплината П2-воздушен пиштол жени на 10м. По истрелани 6 серии во квалификациите Оливера со одличен резултат од 568 кругови се пласира на третото место, кое и донесе влез во финалето, меѓу осумте спортисти кои се бореа за медали и двете предвидени директни квоти за Париз 2024. Иако се изгледаше добро и поволно за освојување на добар пласман и квота за Париз, повторно во финалето за жал не тргна според очекуваното и заврши на конечното 7-мо место. За жал, таа не успеа да го задржи фокусот до крај, да остане смирена и прецизна како во квалификациите и по куса борба во финалето мораше да го напушти теренот како седмопласирана. Добар настап за Оливера во секој случај, уште еднаш ја потврди својата висока класа, се договоривме овој настап да го заборавиме и да го оставиме зад нас останува зад нас, одиме понатаму бидејќи на 14-ти ноември не очекува последниот настап во дисциплината П4-пиштол слободен избор 50м, дисциплина во која се доделат 5 директни квоти за Париз 2024.

На 14.11.2022 година, Оливера Наковска Бикова настапи во дисциплината П4-пиштол слободен избор која за стрела на 50 метри. Во оваа дисциплина се доделуваа 5 квоти за Париз 2024, 1 без оглед на пол, 2 за најдобро пласираните мажи и 2 за најдобро пласираните жени. Дополнително, за да се додели квота, резултатот на спортистот треба да биде еднаков или поголем од 510 кругови.

И се случи подвиг, Оливера Наковска Бикова, предводена од нејзиниот тренер Бранимир Јовановски и асистентот Драган Дојчиноски, ги мобилизираше сите сили и во една епска борба со конкурентите го освои златниот медал на Светското првенство во стрелаштво во Ал Аин, титулата светски шампион во дисциплината П4-Пиштол слободен избор и директна квота за Параолимписките игри во Париз 2024. Во квалификациите Оливера испука одличен резултат од 538, нејзин личен рекорд, со што го освои второто место и си обезбеди пласман во финале, иако почетокот на мечот не го наговестуваше тоа. После неколку правовремени совети од тренерот (во првата и втората серија особено), а пред се заради нејзината подготвеност и одлучност да се фати во борба со останатите за што подобар

пласман и личен перформанс, Оливера во продолжение на натпреварот значително ги подобри своите перформанси и со личен рекорд во оваа дисциплина, сигурно зачекори во финалето.

Половина час пред започнување на финалето, во просторот за пријавување на финалистите уште еднаш (или повеќепати по ред), ја утврдивме тактиката на настап и ги повторивме битните елементи на кои треба да внимава во целиот тек на финалето. Побарај стриктно да се држи до договореното без оглед на тоа какви ќе бидат погодоците. Во самото финале, Оливера по првите пет истрели се најде на второто место на табелата, а веќе по завршување на втората серија од пет истрели ја презеде лидерската позиција и успеа да ја идо крај, до последниот кутршум, иако финалето беше драматично и мошне квалитетно.

Огромни честитки до Оливера Наковска Бикова за постигнатиот спортски успех и подвог за себе, за своето семејство, за својата спортска федерација, градот Битола и за достојна афирмација на својата држава, Република Северна Македонија, во светот.

Резиме на настапот на македонските стрелци на Светското првенство во Ал Аин е следниот:

Оливера Наковска Бикова

- Пиштол слободен избор 50м: 1-во место и златен медал, титула светски шампион;
- Воздушен пиштол 10м: 7-мо место во финале;
- Спорт пиштол 25м: 19-то место.

Александар Јовановски

- Воздушен пиштол 10м: 34-то место;

Ванчо Карапилов

- Воздушен пиштол 10м: 41- во место;

Б.Јовановски

ОЛИВЕРА НАКОВСКА-БИКОВА - НАЈДОБРА СПОРТИСТКА НА МАКЕДОНИЈА ЗА 2022 ГОДИНА

На 27.12.2022 година, во хотелот „Александар палас“ во Скопје, во организација на Агенцијата за млади и спорт, беше одржано 68. издание на „Избор на најдобри спортисти на Македонија“ за 2022 година.

Годинава, благодарение на двата златни медала, кои ги освои Оливера Наковска-Бикова од Европско првенство во Хамар и Светско првенство во Ал Аин, ОАЕ, имавме номинации во три категории и тоа:

-Оливера Наковска-Бикова, во категоријата „Најдобра спортистка на годината“,

-Бранимир Јовановски, во категоријата „Најдобар тренер на годината“ и

-Параолимпскиот комитет на Северна Македонија, за најдобра Спортска федерација.

Очекувано, Оливера Наковска Бикова ја освои титу-

лата „Најдобра спортистка на Северна Македонија“ за 2022 година, според гласовите на спортските федерации, спортските новинари и членовите на Советот на агенцијата. Сите честитки за Оливера и нејзиниот спортски подвиг во 2022 година, во која ги обедини сите титули што еден спортист може да ги освои во спортската кариера.

На наше големо изненадување (а изгледа не само на наше), Бранимир Јовановски не беше прогласен за „Најдобар тренер на Македонија“ за 2022 и покрај исклучителните тренерски успеси со Оливера Наковска-Бикова. За жал, неговиот труд и заслуга за освојувањето на двата златни медала од највисок ранг на натпреварување (златни медали од Европско и од Светско првенство) не беа препознаени и вализирани од страна на спортските новинари, спортските федерации и советот, тој заврши како второпласиран на листата!!! Титулата во оваа категорија

ја понесе Дејан Митровски-Урко, кик-бокс, за освоен златен и бронзен медал од ЕП на неговите спортисти. Како и да е, честитки до Урко за титулата најдобар тренер, а нашата Федерација исто така не беше препознаена за најуспешна во категоријата најуспешни спортски федерации, таа чест ѝ припадна на Ракометната федерација на Северна Македонија.

Параолимпскиот комитет на Северна Македонија им честита на сите носители на титули во дванаесетте категории, но и на сите номинирани спортисти и спортски тренери и федерации. На сите спортисти и спортски работници им посакуваме „Среќна Нова 2023 година“, да биде исполнета со многу нови освоени медали и титули.

Б.Јовановски

ПРЕТСЕДАТЕЛОТ НА ПКСМ УЧЕСТВУВАШЕ НА СПОРТСКИОТ САМИТ „TODAY'S SPORTS 2022“

На 26.10.2022 година, во хотелот „Лимак“ во Скопје, отворањето на првиот спортски самит Today's Sport 2022 помина во свечена атмосфера со високо ниво на организација којашто ја водеа новинарите на МТВ, Ване Маркоски и Анета Никушева-Јованчев. Настанот беше поздравен од претседателот на ЗРИ Геостратешки институт Глобал, проф. д-р Иван Анастасовски, како и од претседателот на МОК, д-р Даниел Димевски, од проф. д-р Гордана Лажетиќ - Правен факултет „Јустинијан Први“, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“, Скопје, заменик-министр за правда господин Агим Нуhiју, а за официјално отворен спортскиот самит го прогласи министерот за внатрешни работи, господинот Оливер Спасовски.

На покана на претседателот на ГИ Глобал, проф. Д-р Иван Анастасовски, претседателот на Паралимпскиот комитет на Северна Македонија, Бранимира Јовановски, учествуваше како панелист во Дебата 4: „Како до поголема вклученост на лицата со попреченост во спортивот“, во рамките на Спортскиот самит „Today's sports 2022“, заедно со експертите од регионот проф. д-р Дамира Вранешиќ-Хаџимехмедовик од

Сараево, проф. Д-р Бојан Јоргиќ од Ниш и проф. д-р Марко Александровиќ од Ниш, а под модераторство на водителот и спортски новинар, Бошко Тасиќ.

Во една извонредна дискусија преку пластични и практични примери за уделот на науката во селекција и организација на спортивот на лицата со попреченост, испреплетена со животни приказни и лични искуства од панелистите, на крајот се наметна заклучокот дека непристаната инфраструктура, недоволниот број на стручни кадри, како и недоволното финансирање на ова активност, од страна на државата, се основните лимитирачки фактори за недоволната вклученост во спортивот на лицата со попреченост во нашата држава, но и во регионот пошироко.

Важна компонента од учеството на претседателот на ПКСМ, на овој исклучителен настан, е размената на контакти меѓу панелистите и договор за продолжување на соработката во интерес на развој на моделите за вклученост на лицата со попреченост во спортивот.

Б.Јовановски

МЕЃУНАРОДЕН ТУРНИР ВО ПИНГ-ПОНГ „ПОДГОРИЦА 2022“

На 3 и 4.12.2022 година се одржа Меѓународниот турнир во пинг-понг „Подгорица 2022“, на кој зедоа учество спортисти од пет држави: Хрватка, Србија, Босна и Херцеговина, Северна Македонија и домаќинот Црна Гора.

Параолимпскиот комитет на Северна Македонија настапи со репрезентација во состав: Зоран Трајановски класа-10 и Митко Сотироски класа-10, Небојша Ташиќ класа-9, Рубинчо Ристески-класа 8, Томи Јаневски класа-7 и Марјан Зафировски класа-7.

Првиот натпреварувачки ден се играа натпревари во поединечна конкуренција.

Најдобар успех од нашите пингпонгари постигна Рубинчо Ристески во класа 8, кој го освои бронзениот медал. Рубинчо со една победа и еден пораз во својата група од три натпреварувачи, како второпласиран во групата се пласира во полуфиналето каде што изгуби од Срѓан Шекиќ од Србија (кој подоцна со победа во финалето го освои турнирот), а нашиот Рубинчо Ристески заедно со Милјан Церовиќ ги освоија бронзените медали.

Од другите наши натпреварувачи, единствено Марјан Зафировски забележа една победа во група (и два пораза), но таа победа не му беше доволна да ги продолжи борбите во полуфиналето бидејќи во групата имаше четири натпреварувачи, а со таа една победа (и два пораза) го зазеде третото место во група (првите двајца ги продолжуваат борбите за медали). Останатите наши натпреварувачи ги завршија борбите во своите групи без да извојуваат победи.

На 4.12.2022 година на програма беа натпреварите во

екипна конкуренција. Параолимпскиот комитет на Северна Македонија имаше три екипи и сите три екипи ги завршија борбите во разигрувањето по групи, без можност да се пласираат во полуфиналните борби и да се борат за освојување на медали.

Екипата на Македонија 1 настапи во состав Рубинчо Ристески и Небојша Ташиќ, а играше во група со репрезентациите на Хрватска 1 и Црна Гора 1. Нашите спортисти ги изгубија и двете борби и се пласираа на третото место во групата и го завршија својот настап. Понатаму во полуфиналните борби се пласираа двете првопласирани репрезентации, а тоа беа Црна Гора 1 и Хрватска 1.

Екипата на Македонија 2 настапи во состав Зоран Трајановски и Митко Сотировски. Тие се разигруваа во група со репрезентациите на Хрватска 2, Црна Гора 2 и Босна и Херцеговина. Нашите спортисти извојуваа победа над тимот од Црна Гора со 2:1, меѓутоа ги изгубија преостанатите два натпревара и натпреварот го завршија како третопласирани во својата група (првите две одат во полуфиналето).

Екипата на Македонија 3 настапи во состав Марјан Зафировски и Тони Митровски, а играа во група со репрезентациите на Србија 1 и Хрватска 3. Нашите спортисти ги изгубија двета натпревара и се пласираа на третото место во групата, кое нè води во понатамошни борби.

Останува впечатокот дека можеше да се направи повеќе, но за тоа е потребен системски програмиран тренинг и целогодишна работа.

Б.Јовановски

БИЛАТЕРАЛНА СРЕДБА НА ПРЕТСЕДАТЕЛИ НА ПАРАОЛИМПИСКИ КОМИТЕТИ НА ЦРНА ГОРА И НА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА

На 4.12.2022 година во Подгорица, за време на одржување на Меѓународниот турнир во пинг-понг „Подгорица 2022“, беше одржан состанок помеѓу претседателите на Параолимписките комитети на Црна Гора и Северна Македонија, Игор Томиќ и Бранимир Јовановски.

Беа разменети идеи за натамошно унапредување на спортот на лицата со инвалидност во двете држави, како и за можностите за проширување на соработката меѓу двета комитета.

Очекуваме идната година Параолимпскиот комитет на Северна Македонија да организира конференција на ниво на претседатели и генерални секретари на Параолимписките комитети на државите од регионот, на која ќе се дискутира за правата и бенефициите на спортсите со инвалидност, како и за моделите на финансирање на Параолимписките комитети и генерално на спортот на лицата со инвалидност во државите од регионот.

Б.Јовановски

НАСТАП НА СТРЕЛЦИТЕ НА „ГРАНД-ПРИ НОВИ САД 2022“

Македонската репрезентација во стрелаштво за лица со инвалидност, во состав: Ванчо Карапилов и Александар Јовановски (стрелци), Бранимир Јовановски (тренер) и Драган Дојчиноски (асистент), од 20 до 24.9.2022 година учествуваа на Меѓународниот натпревар „Гранд-при на Нови Сад 2022“.

На првенството учествуваа 64 стрелци од 19 држави, во борба за постигнување норми за учество на претстојното Светско првенство во стрелаштво во Ал Аин, ОАЕ, во ноември 2022 година.

На 22.9.2022 година се стрелаше дисциплината Воздушен пиштол 10м.

Во конкуренција на 18 стрелци, Александар Јовановски со резултат од 538 кругови го освои 12. место, додека Ванчо Карапилов со резултат од 531 круг го освои 16. место. Првото место по завршување на финалето во оваа дисциплина му припадна на ТомашПешек од Чешка, второто на Ервин Бејдик од Босна и Херцеговина, а третото на РамалингомСеллемоутоРомаин од Франција.

Кај дамите во оваа дисциплина, во квалификациите Кристина Давид од Унгарија стрелаше резултат подобар од светскиот рекорд, 585 кругови. И после финалето таа остана на прво место и освои златен медал, на второ место се пласира Литванката Бучинските Раимеда, а на третото Французинката Хермант Мелинда.

На 23.9.2022 година нашите спортисти настапија во дисциплината Спорт пиштол 25м.

Во конкуренција на 16 спортсти, Ванчо Карапилов со резултат од 507 кругови го зазеде 12. место, а веднаш зад него Александар Јовановски со 503 кругови го освои 13. место. Во оваа дисциплина норма за учество на Светското првенство изнесува 530 кругови и не беше постигната од нашите стрелци кои стрелаа далеку под своите можности.

На 24.9.2022 година се одржа дисциплината Пиштол слободен избор 50м.

Во конкуренција на тринаесет натпреварувачи, Александар Јовановски со резултат од 498 кругови влезе во финалето како осмопласиран, а по дополнителните истрели во финалето остана на 8. место, додека Ванчо Карапилов со резултат од 487 кругови го зазеде 12. место. Норма за светско првенство во оваа дисциплина е 500 кругови.

Ова беше последен квалификациски натпревар за исполнување на норми по одделни дисциплини за учество на Светското првенство во стрелаштво во Ал Аин, ОАЕ.

По сумирање на остварените норми во квалификацискиот период, на Светското првенство во стрелаштво, што ќе се одржи во Ал Аин, ОАЕ, од 3 до 18.11.2022 година, нашата натпреварувачка Оливера Наковска-Бикова ќе настапи во сите три пиштолски дисциплини (на 10м, 25м и 50м), додека Александар Јовановски и Ванчо Карапилов ќе настапат само во дисциплината воздушен пиштол 10метри.

Б. Јовановски

30. РЕПУБЛИЧКИ СПОРТСКИ ИГРИ НА СПИКС

Во период од 06-09.09.2022 година, во Врњачка Бања, беа одржани јубилејните 30. Републички спортски игри на лицата со парализија и квадриплегија, организирани од Сојузот на паралептичари и квадриплегичари на Србија (СПИКС).

На Игрите, по покана од организаторот, учество зедоа и Македонците спортисти со парализија, членови на „Мобилност Македонија“: Елена Давитковска, Зоран Јовановски, Златко Арсовски и Гоце Миновски.

Најдобар успех од нашите спортисти постигна Гоце Миновски, во класа Ф-53, кој освои едно прво место во фрлање гуле со резултат од 4,4 метри и две втори места во фрлање копје 9,28 метри и диск 11,2 метри.

Зоран Јовановски, во класа Ф-55, освои прво место во фрлање гуле со резултат од 5,28 метри, второ место во фрлање диск со 14,9 метри и четврто место во фрлање копје со 10,74 метри.

Златко Арсовски, во класа Ф-55, освои две четврти места во гуле 4,99 метри и диск 10,88 метри и 12. место во копје со 6,23 метри.

Елена Давитковска, во класа Ф-56, постигна резултати под 10. место, што е невообичаено за неа.

Б. Јовановски

РЕЗУЛТАТИ 30.RSI ATLETIKA копје УЧЕСНИЦИ ИЗ СЕВЕРНЕ МАКЕДОНИЈЕ								
Red. Br.	Ekipa	Prezime	Ime	kategorija	Rez 1	Rez 2	Rang	Primedba
1	Severna Makedonija	Arsovski	Zlatko	F54	5.65	6.23	12.	
2		Minovski	Goce	F53	8.47	9.28	2.	
3		Jovanovski	Zoran	F55	10.74	x	4.	
4		Davitkovski	Elena	F56	5.65	6.23		

РЕЗУЛТАТИ 29.RSI ATLETIKA кугла УЧЕСНИЦИ ИЗ СЕВЕРНЕ МАКЕДОНИЈЕ								
Red. Br.	Ekipa	Prezime	Ime	kategorija	Rez 1	Rez 2	Rang	Primedba
1	Severna Makedonija	Arsovski	Zlatko	F54	4.4	4.99	4.	
2		Minovski	Goce	F53	4.4	2.53	1.	
3		Jovanovski	Zoran	F55	5.1	5.28	1.	
4		Davitkovski	Elena	F56	3.04	3.22	12.	

РЕЗУЛТАТИ 29.RSI ATLETIKA disk УЧЕСНИЦИ ИЗ СЕВЕРНЕ МАКЕДОНИЈЕ								
Red. Br.	Ekipa	Prezime	Ime	kategorija	Rez 1	Rez 2	Rang	Primedba
1	Severna Makedonija	Arsovski	Zlatko	F54	10.67	10.88	4.	
2		Minovski	Goce	F53	11.2	x	2.	
3		Jovanovski	Zoran	F55	14.9	x	2.	
4		Davitkovski	Elena	F56	8.68	x	11.	

„МОБИЛНОСТ МАКЕДОНИЈА“ НА МЕЃУНАРОДНО ОТВОРЕНО ПРВЕНСТВО И 18. СПОРТСКИ ИГРИ НА ПАРАПЛЕГИЧАРИ И ЛИЦА ЗАБОЛЕНИ ОД ДЕТСКА ПАРАЛИЗА ВО ЗЕНИЦА

На атлетскиот стадион „Камберовиќа Полье“, во Зеница, од 8 до 10 септември 2022 година, се одржаа Меѓународното отворено првенство и 18. Спортски игри за параплегици и заболени од детска парализа, на кое учествуваа и спортистите од „Мобилност Македонија“: Дејан Ѓорѓиевски, Савре Бојковик и Имер Сефери.

На овој спортски настан зедоа учество 80 натпреварувачи во осум дисциплини. Организатор на натпреварот беше Сојузот на параплегици и заболени од детска парализа на Федерацијата Босна и Херцеговина. Игрите беа свечено отворени со дефиле на учесниците и децата од основните училишта во Зеница, на чело со прославениот параолимпиец, учесник на три параолимписки игри, фрлачот на ѓуле, Џевад Панциќ. На свеченото отворање на Игрите, пред присутните се обратија в.д. генералниот секретар на сојузот, Алберт Додик, потоа помошник-министерот за спорт на Зеничко-Добојскиот кантон, Маринко Токиќ, како и Добрица Јоњиќ, помошник-министр за труд и социјална политика на ФБиХ, кој официјално ги отвори Игрите.

Нашите спортисти освоја медали во сите дисциплини, но и покрај нашетозалагање не добивме билтен од организаторот за да можеме да ги објавиме вредностите на нивните фрлања во ѓуле, диск и когје.

Б. Јовановски

14. МЕЃУНАРОДЕН ШАХОВСКИ ТУРНИР „БАЊА ЛУКА 2022“

На 1. 10. 2022 година, во Бања Лука, се одржа 14. Меѓународен шаховски турнир „Бања Лука 2022“, во организација на Сојуз на параплегици и заболени од детска парализа и други телесни инвалиди на Република Српска, на кој учествуваа шест екипи од: Словенија, Србија, Босна и Херцеговина и Северна Македонија.

„Мобилност Македонија“ на овој меѓународен настан ги претставуваа првопласираните тројца шахисти од одржаното државно првенство: Насер Мустафа од Тетово, Даниел Нуневски од Охрид и Горан Војновски од Кочани.

Прво место на турнирот освои екипата на Бања Лука, на второ место се пласира екипата на „Мобилност Македонија“, додека на трето место се пласира екипата на Тител од Нови Сад.

Честитки до нашите шахисти за освоеното второ место.

Трошоците за учество на нашата екипа на овој меѓународен спортски настан беа обезбедени од Министерство за труд и социјална политика, од средствата за програмски активности на Сојузот за 2022 година.

Б. Јовановски

„МОБИЛНОСТ МАКЕДОНИЈА“ УЧЕСТВУВАШЕ НА 53. МЕМОРИЈАЛ, ПРОФ. БОЈАН ХРОВАТИН, КОПЕР 2022

На 10 септември 2022 година, во Копер, Словенија, се одржа 53. „Меморијален турнир на проф. Бојан Хроватин“, кој воедно за словенските натпреварувачи беше и 32. Државно првенство на Словенија, а за учесниците од регионот и 8. Меѓународен атлетски натпревар за спортисти со параплегија и квадриплегија.

На натпреварот настапија вкупно 68 спортисти со оштетување на 'рбетниот столб. Покрај домаќинот Словенија, кој настапи со најголем број спортисти, учествуваа и натпреварувачи од Црна Гора, Србија, Босна и Херцеговина, Хрватска, Северна Македонија и Чешка.

„Мобилност Македонија“ на натпреварот ја претставуваше Александар Јовановски, кој во конкуренција на 14 натпреварувачи, во класа F54, го освои 8. место. Александар настапи во фрлачки повеќебој, постигнувајќи ги следните резултати: Диск 10,15м, Копје 11,65м и гуле 4,57м.

Со Александар, на настанот во Словенија патуваше и претседателот на „Мобилност Македонија“, Бранимир Јовановски, кој оствари повеќе работни средби и тоа со:

-Дане Кастелиц, претседател на Сојузот на параплечичари и квадриплегичари на Словенија,

-Мирјам Каналец, претседател на ЕСКИФ (Европска федерација на лица со повреди на 'рбетен столб),

-Грегор Грачнер, потпретседател на Параолимпискиот комитет на Словенија,

-Бенџамин Жнидаршиќ, претседател на друштвото на параплечичари на Истра и Крас,

и други, со кои разговараше за подобрување на по-

ложбата на лицата со параплегија и квадриплегија, како и за нивно активно вклучување во спорот, особено за реализација на иницијативата за воведување нов спорт на програмата на Параолимпскиот комитет на Северна Македонија, кошарка во количка.

Б.Јовановски

ДРЖАВНО ПРВЕНСТВО ВО ПИНГ-ПОНГ ВО ОРГАНИЗАЦИЈА НА НФСРИСМ-ПКСМ

На 25.9.2022 година, во салата „Јасмин“ во Кавадарци, во организација на Националната федерација за спорт и рекреација на инвалидите на Северна Македонија - Параолимпскиот комитет на Северна Македонија, се одржа Државното првенство во пинг-понг за спортисти со инвалидност.

На натпреварот учествуваа 42 спортисти со инвалидност, од кои 26 спортисти со телесен инвалидитет и 16 спортисти со оштетен слух.

Судии на натпреварот беа Драган Дојчиноски, Тони Пајдаков и Бранимир Јовановски, а натпреварот се одржа во исклучително фер и коректна атмосфера.

На најдобрите по одделни категории им беа доделени медали од страна на генералниот секретар на комитетот, Драган Дојчиноски.

Средства за покривање на трошоците за одржување на државното првенство беа обезбедени од Министерството за труд и социјална политика и Агенцијата за млади и спорт.

РЕЗУЛТАТИ:**Жени телесен инвалидитет класи 6-10**

1. Олга Ристовска-Скопје
2. Оливера Наковска-Бикова-Битола
3. Магдалена Делова-Кавадарци
4. Тајна Ристеска-Прилеп

Мажи телесна инвалидност класи 3-5

1. Зоран Јовановски-Струмица
2. Бранимир Јовановски-Куманово
3. Муштеба Амети-Охрид

4. Васил Росомански-Кавадарци
5. Илчо Кангов-Гевгелија
6. Михајло Михајлов-Кавадарци

Мажи телесна инвалидност класи 6-8

1. Рубинчо Ристески-Прилеп
2. Тони Митровски-Скопје
3. Дончо Чамбов-Велес
4. Ванчо Карапилов-Скопје
5. Златко Биков-Битола
6. Томи Јаневски-Битола
7. Костадин Николов-Струмица

8. Огнен Илиески-Прилеп
9. Николчо Делов-Кавадарци

Мажи телесна инвалидност класи 9-10

1. Дејан Алексовски-Скопје
2. Зоран Трајановски-Куманово
3. Ненад Диник-Скопје
4. Митко Сотироски-Охрид
5. Кристијан Божиновски-Скопје
6. Зоран Димов-Велес
7. Вјечислав Корјакин-Скопје

Жени глуви и наглуви

1. Севдија Велиова-Штип
2. Ангелина Гикова-Кавадарци
3. Мая Маркова-Скопје
4. Татјана Чечерева-Куманово
5. Хермина Гикова-Куманово

Мажи глуви и наглуви

1. Алим Алимовски-Скопје
2. Бурхан Махмудовски-Куманово
3. Стефан Гиков-Кавадарци
4. Мустафа Велиов-Штип
5. Ангел Милев-Кавадарци
6. Васко Марков-Скопје
7. Тихо Русовски-Скопје
8. Мустафа Бекировски-Куманово
9. Ненад Додевски-Куманово
10. Амет Имери-Скопје
11. Тодор Гиков-Куманово

Б.Јовановски

ОДРЖАНО ДРЖАВНО ПРВЕНСТВО ВО СТРЕЛАШТВО

На 27.11.2022 година, на стрелиштето „Бејбунар“ во Охрид, во организација на Националната федерација за спорт и рекреација на инвалидите на Северна Македонија - Параолимписки комитет на Северна Македонија, а со финансиска поддршка од Министерство за труд и социјална политика и Агенција за млади и спорт, се одржа Државно првенство во стрелаштво за спортисти со инвалидност.

На натпреварот во дисциплината воздушна пушка настапија 11 натпреварувачи сотелесен инвалидитет, во дисциплината воздушна пушка заглави и наглави лица 8 натпреварувачи, потоа во дисциплината воздушен пиштол мекс за спортисти со телесен инвалидитет 5 натпреварувачи, и во дисциплината воздушен пиштол глуви и наглави лица 4 натпреварувачи.

Главни судии на натпреварот беа Валентина Гоцовска (пушка) и Бранимир Јовановски (пиштол), а сèвкупната организација на настанот беше во ингеренција на Драган Дојчински, генерален секретар на НФСРИСМ-ПКСМ.

Натпреварот го прогласи за отворен претседателот на федерацијата, Благоја Мишовски, кој подоцна, за време на заедничкиот ручек, на најдобрите тројца спортисти по одделни дисциплини им ги додели медалите.

Резултати:

Воздушен пиштол телесен инвалидитет

1. Оливера Наковска-Бикова од Битола со 569 кругови,
2. Александар Јовановски од Скопје со 550 кругови,

3. Ванчо Карапилов од Скопје со 538 кругови,
4. Небојша Пејоски од Струга со 499 кругови,
5. Михајло Михајлов од Кавадарци со 466 кругови.

Воздушна пушка телесен инвалидитет

1. Бранимир Јовановски од Куманово со 316 кругови,
2. Елизабета Тодоровска од Куманово со 315 кругови,
3. Новча Тодоровски од Куманово со 315 кругови (послаба последна серија)
4. Ѓорѓи Здравески од Прилеп со 301 круг,
5. Зоран Јовановски од Струмица со 293 кругови,
6. Менде Дивјаковски од Битола со 285 кругови,
7. Стеван Ангелески од Прилеп со 283 кругови,
8. Ванчо Карапилов од Скопје со 254 кругови,
9. Златко Биков од Битола со 208 кругови,
10. Олга Ристовска од Скопје со 206 кругови,
11. Николче Станојовски од Битола со 153 кругови.

Воздушен пиштол глуви и наглави

1. Светлан Седмаков од Скопје со 538 кругови,
2. Нина Пејчиќ од Гевгелија со 527 кругови,
3. Даниел Михајловиќ од Скопје со 513 кругови,
4. Горан Митревски од Скопје со 452 кругови.

Воздушна пушка глуви и наглави

1. Светлан Седмаков од Скопје со 308 кругови,
2. Даниел Михајловиќ од Скопје со 293 кругови,
3. Горан Митревски од Скопје со 274 кругови,
4. Васил Јомов од Градско со 238 кругови,
5. Џанде Гелевски од Кавадарци со 222 кругови,
6. Ангел Милев од Кавадарци со 199 кругови,
7. Оливер Пејчиќ од Гевгелија со 186 кругови,
8. Маја Маркова од Скопје со 172 кругови.

Б. Јовановски

МЕЃУНАРОДЕН ТУРНИР „КУМАНОВО 2022“

На 27.11.2022 година, во организација на Сојузот за спорт и рекреација на инвалиди Куманово, со учество на натпреварувачи од Бугарија, Србија, Црна Гора и Северна Македонија се одржа Меѓународен турнир во пинг-понг „Куманово 2022“.

Натпреварот се одржа во реновираната спортска сала на гимназијата „Гоце Делчев“, за што во ова пригодай се заблагодаруваме на директорката Марија Тодоровска, а со поддршка од Општински сојуз на спортови Куманово.

Раководител на турнирот и главен судија беше Мики Трендафиловски, а турнирот го прогласи за отворен Срѓан Величковиќ, секретар на Сојуз на спортови Куманово.

Во исклучителна фер и занимлива борба беа постигнати следните резултати:

Класа 6-8

1. Јордан Митев од Бугарија
2. Милорад Јовановиќ од Србија
3. Пјетро Палушевиќ од Црна Гора
4. Милан Антиќ од Србија
5. Марјан Зафировски од Северна Македонија
6. Тони Митровски од Северна Македонија

Класа 9-10

1. Паун Ватов од Бугарија
2. Дејан Башановиќ од Црна Гора
3. Валентин Маринов од Бугарија
4. Небојша Стефановиќ од Србија
5. Зоран Трајановски од Северна Македонија
6. Дејан Алексовски од Северна Македонија

На најдобрите три спортисти по класи им беа врачени медали.

Б.Јовановски

КОШАРКА ВО КОЛИЧКИ, ПОСЕТА И ПРВ ТРЕНИНГ НА НАШИТЕ КОШАРКАРИ СО КОЛЕГИТЕ ОД ККК „НАИС“ ОД НИШ

На 16.1.2023 година, на покана на проф. д-р Марко Александровиќ и колегите од ККК „Наис“ од Ниш, за првпат македонските кошаркари во колички одржаа базичен тренинг во Ниш. Основната причина за посетата беше со помош на експерт од Ниш, да се земат мерки за колички, за четворица наши играчи, за да можатие во најскоро време да се нарачаат од Центарот за ортотика и протетика „Славеј“, од средствата на донаторите, и таа мисија успешно е реализирана.

Благодарение на отворената поддршка од претседателот на ККК „Наис“, Дејан Шиманли, ни беа позајмени три колички за кошарка, со што нашите спортисти би можеле

да почнат со тренинзи во Скопје веќе од следниот месец.

Благодарение на искуството на проф. Мильян Хацовић и проф. Војин Стевановић, кои се тренери и стручни лица во ККК „Наис“, нашите спортисти имаа можност да ги започнат првите тренажни чекори, а нашиот тренер проф. Саша Димитриевиќ да воспостави соработка и размена на искуства со колегите.

На крај, но не и најмалку важно, е стекнатото пријателство на нашиот тим со колегите од ККК „Наис“, искрена соработка за која се надеваме ќе се интензивира во периодот што е пред нас.

Колеги и спортски пријатели од ККК „Наис“, ви благодариме за подадената рака на соработка. Се гледаме најскоро во Ниш или во Скопје, сејдно, соработката продолжува.

Б.Јовановски

МЕЃУНАРОДЕН ТУРНИР ВО ПИНГ-ПОНГ

На 26.11.2022 година, во салата на училиштето „Мијајло Пупин“, со почеток во 10 часот, „Мобилност Скопје“ со ЗСРИ(Здружение за спорт и рекреација на инвалиди) Гази Баба, со целосна поддршка од град Скопје-сектор за спорт и Општината Гази Баба, се одржа меѓународниот турнир во пинг-понг.

На турнирот, покрај спортистипингпонгари со телесен инвалидитет од Македонија(Скопје, Битола и Струмица) зедоа учество и натпреварувачи од Република Србија, Република Црна Гора и Република Бугарија.

На самиот настан присуствуваше градоначалничката на Град Скопје-Данела Арсовска, претседателот на „Мобилност Скопје“ и ЗСРИ Гази Баба-Гоце Миновски, претседателот на „Мобилност Македонија“ -Бранимир Јовановски, советници од Град Скопје, заменик- директор-

рот на училиштето, повеќе пријатели од областа на спорт и членови на здруженијата.

Пред започнување на турнирот зеде збор градоначалничката Данела, која вети дека секогаш ќе остане посветена кон ваквите спортски активности и во исто време неизмерно ќе ги поддржува ваквите настани.По обраќањето на одговорните и поддржувачите на турнирот, претседателот Гоце истиот го прогласи за отворен.

Учесниците се натпреваруваа во повеќе групи по пат на елиминацији за време на кое имаше изобилство од адреналин, голем натпреварувачки дух и овации за најдобрите. На крајот од натпреварот најдобрите се пласираа во финале и ги добија следните места:

Класа 3-5,

1. Андреј Радуловиќ-Србија

2. Бојан Стошениковиќ-Србија

3. Сандра Кајиќ-Црна Гора

Класа 6-8

1. Јордан Митов-Бугарија

2. Милорад Јовановиќ-Србија

3. Никола Јовановиќ

Класа 9-10

1. Паун Ватов-Бугарија

2. Дејан Бошановиќ-Црна Гора

3. Валентин Маринов-Бугарија

Здружението „Мобилност Скопје“, во соработка со ЗСРИ Гази Баба, им се заблагодарува на сите учесници и чинители на турнирот и ветува во иднина уште поголем број спортски настани со успешни реализацијации.

Христина П.

ТУРНИР ВО КУГЛАЊЕ НА „МОБИЛНОСТ СКОПЈЕ“ И ССРИ ГАЗИ БАБА-СКОПЈЕ

Здружените сили на „Мобилност Скопје“, ССРИ Гази Баба Скопје, ССРИ Битола, Здружението на слепи „Феникс“ и професионалниот кугларски клуб „Вардар“, на 27 декември, во времетраење од 12 до 16 часот, во кутланата „Мусандра“ -ГТЦ, го одржаа својот прв ревијален турнир во куглање.

Идејата за овој спорт се роди на неодамнешниот турнир во Битола, по чии што пример ССРИ Гази Баба со вредниот тим на „Мобилност Скопје“ стапи во релација со сите чинители за организирањекулгарски турнир во Скопје. На него зедоа учество 35 натпреварувачи помеѓу кои се одбраа најдобрите во машка и женска како и седечка и стоечка категорија. За најуспешните се доделија пофалници како потстрек за следните турнири кои здруженијата планираат да ги организираат во поширок домен, со поголем натпреварувачки карактер и заложби за воздигнување на кулгарскиот спорт кај лицата со инвалидност.

Организаторите на овој настан изразуваат огромна благодарност до кутланата „Мусандра“ и ГТЦ за широко отворените порти(со кои се постигна договор за идна соработка) и огромна благодарност до Националната федерација на

Македонија „СПОРТ ЗА СИТЕ“, кој ја дадоа целосната поддршка за остварување на овој спортски настан.

Христина П.

ОДРЖАН ПРЕДНОВОГОДИШЕН ТУРНИР, МЕЃУОПШТИНСКА СПОРТСКО-РЕКРЕАТИВНА СРЕДБА ВО КУМАНОВО

Сојузот за спорт и рекреација на инвалиди Куманово, на 24.12.2022 година, во ресторант „Грација“ во Куманово, со почеток во 10 часот, ја организираше спортско-рекреативната средба на лицата со инвалидност во шах, пинг-понг и електронско пикадо. На средбата настапија натпреварувачи од Куманово, Скопје, Велес, Штип, Кочани, Лесковац и Ниш.

Во турнирот во шах, настапија 12 шахисти кои играа 6 кола со темпо 10 минути по играч. Првото место го освои Јанчо Ѓорѓевски од Куманово со 5 поени, на второто место се пласира Мирослав Бучевски од Скопје со 4,5 поени, на третото Стојанче Стериоц од Штип со 4 поени, на четвртото Горан Војновски од Кочани со 4 поени, на петтото место Живко Станковски од Крива Паланка со 3,5 поени, на шестото младиот Александар Стојчевски од Скопје со 3,5 поени, на седмото Адем Неби од Скопје со 3 поени, на осмото место Тоде Арсов од Штип со 3 поени, на деветтото Билал Биберовиќ од Велес со 2,5 поени, на десеттото место Димитар Џафовски од Штип со 2 поена, на единаесеттото место Благој Петров од Велес со 1 поен и на дванаесеттото место Лилјана Мицовска од Кочани.

Во пикадо настапија 22 натпреварувачи, стрелаа 3 серии по 3 истрели, а погодоците се собираа. Прво место освои Лилјана Мицовска од Кочани со 252 поени, второ Тоде Арсов од Штип со 153 поени, а трето Александар Стојчевски од Скопје со 151 поен.

Во пинг-понг настапија 8 натпреварувачи од Куманово, Скопје, Ниш и Лесковац. Првото место го освои Небојша Китиќ, второто Небојша Илиќ, а третото Милош Тасиќ, сите од Србија. Најдобар македонски спортсмен беше Марјан Зафировски од Скопје, кој го освои четвртото место.

По завршување на спортскиот натпреварувачки дел, за сите учесници беше организиран заеднички ручек на кој беа доделени дипломите и наградите. Посебна благодарница за долгогодишна соработка, поддршка и разбирање му беше врачена на сопственикот на ресторант „Грација“, Владо Стојчевски.

Средствата за организацијата на овој натпревар се обезбедени од Агенција за млади и спорт со финансиска поддршка од Општински спортски сојуз на Куманово и Фудбалската федерација „Спорт за сите“.

Б.Јовановски

НОВА ОПРЕМА И РЕНОВИРАНА СПОРТСКА САЛА ВО ЦСР – БИТОЛА

На 14 октомври 2022 година, во Центарот за социјална работа – Битола, официјално беше пуштена во употреба реновираната спортска сала, каде што лицата со попречености ќе имаат можност да ја зголемат физичката активност. Оваа донација во опрема во вредност од 111.847 денари е обезбедена во рамките на проектот „Зајакнување на локалните капацитети за спроведување на Агенда 2030 и принципот – никој да не биде изоставен“ во партнерство со ЗЕЛС. Проектот е имплементиран од НАЛАС –Мрежа на националните асоцијации на локалните власти во Југоисточна Европа и ЗЕЛС, во соработка со GIZ, а во име на Германското федерално министерство за економска соработка и развој (BMZ).

Во рамките на проектот, општината претходно спроведе повеќе активности, а со оваа донација која се дава на здружението Сојуз за спорт и рекреација на инвалиди Битола, во кое членуваат лица со различна попреченост, се овозможува поддршка на лицата со телесна, визуелна попреченост и тешкотии со слух и говор од аспект на обезбедување на услови за поттикнување и зголемување на нивната физичка и спортска активност, преку обезбедување соодветна опрема за тоа.

„Покрај оваа донација, со средства од општината од програмата за млади и спорт за 2021 година се направи реновирање на Спортската сала (бојадисување, стружење и лакирање на паркетот), со што во оваа сала значително се подобрени условите за лицата со попреченост“, изјави градоначалникот на општина Битола, Тони Коњановски, и нагласи дека општината продолжува да иницира и поддржува различни активности кои придонесуваат за подобрување на условите за лицата кои се соочуваат со одредена попреченост.

Меѓу здруженијата кои ќе го користат овој простор е и „Мобилност Битола“, чии членови и претставници присуствуваа на настанот.

„Голема благодарност да изразам на општината за огромната соработка што ја имаме долги години и се надевам дека и понатаму ќе продолжиме да соработуваме“, рече нашата членка и параолимпијка Оливера Наковска-Бикова.

„За лицата со телесна инвалидност е еден многу важен сегмент во сèкупното живеење да имаме, и скреќа е што ја имаме, една ваква сала која ќе има и вакви реквизити. Ние и досега имавме многу вакви реквизити, меѓутоа тие беа малку оставени на забот на времето. Сега се надеваме дека оваа сала максимално ќе може да се искористи, не само за лицата со телесна инвалидност, туку и за лицата со други попречености“, додаде претседателот прим. д-р Нико Јанков.

Очекуваме бројот на наши членови што ќе ја користат реновираната сала и новата опрема да станува сè поголем, а благодатите од физичката активност и дружењето ќе бидат повеќекратни.

Прим. д-р Нико Јанков

„МОБИЛНОСТ БИТОЛА“ НА НАТПРЕВАР ВО ТАБЛА ВО ТЕТОВО

На 11 ноември 2022 година, во ресторанот „Електра“, во тетовското село Брвеница, се одржа 12. Републички натпревар во табла, во организација на „Мобилност Тетово“ и Гостивар“ и со поддршка од „Мобилност Македонија“. Меѓу учесниците имаше членови од повеќе здружени членки на „Мобилност Македонија“, кои дојдоа од 14 градови низ државата. Како претставник на „Мобилност Битола“ традиционално учествуваше нашиот член од Ресен, Сотир Чаушевски, кој и овој пат постигна забележителен успех и го освои третото место. Првото место му припадна на Блаже Христоски од „Мобилност Прилеп“, а второто на Никола Пеев од „Мобилност Гевгелија“.

На настанот присуствуваше и градоначалникот на Тетово, Билал Касами, кој изрази поддршка за здружението и најави дека општината има во план да ја подобри инфраструктурата и пристапноста во градот. Атмосферата беше збогатена и со музички дел, а победниците заминаа дома со пехар за првонаградениот, табла за второнаградениот и кило ракија за третонаградениот.

На организаторите и учесниците им честитаме за успешно организираниот натпревар и им посакуваме уште поголеми успеси со уште повеќе натпреварувачи во следните изданија. Активностите продолжуваат.

„МОБИЛНОСТ СКОПЈЕ“ НА РЕВИЈАЛЕН РАКОМЕТЕН НАТПРЕВАР

Вредниот тим на „Мобилност Скопје“, во соработка со нивните пријатели од Ракометната федерација на Македонија, на ден 3 јануари 2023 година, присуствуваше на спектакуларниот ревијален натпревар помеѓу актуелниот македонски ракометен состав и трофејните ветерани на македонската ракометна репрезентација.

Долго најавуваниот настан се одржа во салата „Борис Трајковски“, со почеток во 21 часот. Во салата над 6.000 присутни имаа чест да ги поздрават легендите на ракометот во МК, да уживаат во нивната игра полна со атрактивни спортски егзибиции, да скандираат заедно со навивачката група – „Фаланг“; да ги пеат во еден глас песните на NextTime, Александар и Дац и легендарната „Меморија“, да се восхитуваат на танчарскиот состав „Еурека“ и секако гласно да се смеат на скечовите и презентаторските говори на водителот Сашко Коцев. Прекрасната атмосфера ја следеа членовите на нашето здружение и активно учествуваа заедно со целата публика во секој сегмент од настанот.

„Мобилност Скопје“ не престанува да им приредува на своите членови вакви несекојдневни моменти, инициирани од збиднувања во Градот Скопје и останува на таа линија во иднина.

Христина П.

